

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ι'

ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1932

ΑΡΙΘ. 37-38

Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΙΕΡΕΥΣ

Όπως, δυστυχώς, είχαν μέχρι πρό τινος εξελιχθῇ τὰ πράγματα παρ' ἡμῖν, ἐπεκράτησεν ὥστε ὁ ἱερεὺς νὰ περιορισθῇ βαθμηδὸν εἰς μόνον τὰ τελετουργικά καὶ ἀγιαστικά του καθήκοντα καὶ ν' ἀποξενωθῇ τελείως ἀπὸ τοῦ διδασκαλικοῦ του ἔργου, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον σκέλος τῆς ἐν τῷ κόσμῳ διακονίας του. Καὶ ἐκεῖ δ' ἔνθα ὁ ἱερεὺς ἀρχίζει σήμερον νὰ κινῆται καὶ ὁ ὄμβων νὰ ἀποκτᾷ καὶ πάλιν φωνήν, θεωρεῖται τὸ κήρυγμα ὡς ἑξαιρετικὸν προνόμιον, ὡς ἑξαιρετικὴ τις ἐπιθεσία, ὡς τις πολυτέλεια, δυνάμεθα εἰπεῖν δὲν ἐφθάσαμεν ἀκόμη μέχρι τοῦ σημείου, καθ' ὃ ἡ ἔλλειψις τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ θὰ ἔπρεπε ν' ἀποτελῇ πραγματικὴν ἀξιοθρήνητον ἐξαιρέσιν, ἐπισύρουσαν τὴν προσοχὴν ποιμένων τε καὶ ποιμαινομένων. Δὲν ἔχει ἐμπειρωθῇ ἀκόμη παρ' ἡμῖν ἡ συνείδησις, ἡ μόνη ὁρθόδοξος, περὶ τοῦ ἀναποσπάστου τοῦ θείου κηρύγματος ἀπὸ τῆς θείας λειτουργίας, περὶ τῆς ἐπιτακτικῆς ὑποχρέωσης τῶν κληρικῶν ὅπως ὡσι «διδακτικοί» (Α'. Τιμοθ. γ'. 2, Β' Τιμοθ. β' 24) καὶ ἐν παντὶ καὶ πάντοτε ἐπιμελῶνται τῆς διδασκαλίας τοῦ ποιμνίου. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπικαλεσθῇ τις σήμερον, δυστυχώς, τὴν ἰσχὺν τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ ν' ἀπαιτήσῃ τὴν τιμωρίαν (καθαίρεσιν) τοῦ ἀμελοῦντος τὸ κήρυγμα κληρικοῦ, διότι ἐπεκράτησεν ἡ ἀταξία ὡς τάξεις, χαρακτηριστικὴ δὲ τῆς καταστάσεως εἶναι ἡ ἐν τῷ τελευταίῳ ἐνοριακῷ νόμῳ γενομένη διάκρισις περὶ «κηρυσσόντων θεολόγων», ὡσεὶ ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ὑπάρχωσι καὶ μὴ κηρύσσοντες θεολόγοι κληρικοί.

Δὲν ἀγνοοῦνται βεβαίως τὰ αἷτια τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Αἱ δύσκολοι περιστάσεις, δι' ὧν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία διήλθε, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐνοριακοῦ αὐτῆς Κλήρου, ἐπεχρέωσαν δ' αὐτὴν νὰ χρησιμοποιοῖ διὰ τὰς ἐπείγουσας θρησκευτικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς τοῦ λαοῦ ἀνάγκας τοὺς ἔχοντας ἀπλὴν κλίσιν πρὸς τὴν ἱεροσύνην, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχον κανονικὰ πρὸς τοῦτο κωλύματα ἠθικῆς φύσεως καὶ ἐφ' ὅσον ἠδύναντο νὰ ἀναγινώσκωσι τὰς διαφόρους εὐχὰς καὶ ἀκολουθίας. Εἶναι μάλιστα πασίγνωστα μετὰ τοῦ λαοῦ μας καὶ πολυποικίλα τὰ

ἀνέκδοτα, ὅσα διηγοῦνται οἱ παλαιότεροι, περὶ τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς ἀφελείας τῶν τοιούτων κληρικών, οἵτινες, ἐν τούτοις, ὁσάκις ὑπῆρξαν εὐσεβεῖς, ἀφῆκαν ἱερὰς ἀναμνήσεις εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν καὶ ἀφῆλσαν πράγματι διὰ τοῦ ζήλου καὶ τῆς εὐσεβείας των.

Οἱ καιροὶ ὁμως ἤλλαξαν. Ἡ μέση στάθμη τῆς μορφώσεως τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὴν τῆς μορφώσεως τῶν τοιούτων ποιμένων, ἀδυνατούντων νὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς νεωτέρας ἀνάγκας τῆς ἀνεπτυγμένης ἐποχῆς μας, τῶν διαφόρων ἀλληλοσυγκρουομένων ἰδεολογικῶν ὁρεμάτων, τῆς ἐσκεμμένως τηρουμένης ἐκκλησιαστικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, τῆς σοβούσης ἀντιδράσεως κατὰ παντὸς ἱεροῦ καὶ οἴου. Ἡ ἀνάγκη κατενόηθη καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀνάγκης ταύτης τὰ πράγματα ἤρχισαν νὰ μεταβάλλωνται πράγματι καὶ παρ' ἡμῖν καὶ νόμοι ἐπανειλημμένοι ἐψηφίσθησαν περὶ μορφώσεως καὶ «προσόντων» τῶν ἐνοριακῶν ἐφημερίων δυνάμεθα δὲ νὰ εἰπώμεν ὅτι—ἐὰν οἱ νόμοι ἐφαρμοσθῶσι—θὰ ἐπιτευχθῇ πράγματι ν' ἀνυψωθῇ ἡ μορφωτικὴ στάθμη τοῦ ἐνοριακοῦ μας Κλήρου, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν τυπικῶν «προσόντων» νὰ δυνηθῇ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν μεμορφωμένην μερίδα τοῦ ποιμνίου.

Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα δὲν λύεται διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐν πάσῃ περιπτώσει, οὐδ' εἶναι ἀρκετὰ τὰ τυπικὰ «προσόντα» καὶ τὰ σχολικὰ ἐφόδια διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἱερατικῆς ἀποστολῆς, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ὁ ζήλος ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων, ἔχουσα ὡς βάσιν κυρίαν καὶ πηγὴν τὴν ἀπεριόριστον πρὸς τὸν Θεὸν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἐν παντὶ ἐπιδίωξιν τῆς ἀπολύτου ὑποταγῆς εἰς τὸ θέλημά Του καὶ μόνον εἰς αὐτό. Τόσον εἶναι βέβαιον τοῦτο, ὅσον εἶναι βέβαιον ὅτι οὔτε πάντες οἱ «προσόντοχοι» ἀσκοῦσι τὸ ἔργον τοῦ ἱεροκήρυκος, οὔτε πάντες οἱ ἐπιχειροῦντες ν' ἀσκήσωσι τοῦτο ἐπιτυχάνουσιν ὄντως εἰς αὐτό.

Τὸ ἐσχάτως συνελθὸν ἐν Ἀθήναις Συνέδριον τῶν Ἐφημερίων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀπησχολήθη σοβαρῶς καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, πολλοὶ δ' ἐξηνέχθησαν γινώμει καὶ σπουδαῖαι ἐγένοντο ὑποδείξεις ὑπὸ τῶν ἐχόντων ἀμεσον πείραν τοῦ ἔργου τοῦ κηρύγματος. Ἐπὶ τῶν γνωμῶν τούτων ἐβασίσθησαν αἱ γνωσταί

ἡδὴ προτάσεις τοῦ Συνεδρίου, αἱ προθυμότητάς τοις ἐπέστησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν. Λιὰ νὰ ἐπανέλθωμεν ὁμῶς εἰς τὴν κανονικὴν τῶν πραγμάτων πῆξιν ἀπαιτεῖται τι πλεον τοῦτου. Ἀπαιτεῖται ὅπως βαθύτατα ἐνστερνισθῶσιν εἰς τὰς δυσκολίας ταύτας στιγμὰς οἱ κληρικοί μας τὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ἑμὰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐθετο ἐπισκόπου» (Πράξ. κ' 28). Ἀπαιτεῖται προσοχὴ ἐφ' ἑαυτῶν ἀδιάπτωτον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου, καὶ βαθεῖα καὶ μόνιμος συναίσθησις τῆς εὐθύνης, ἣν ὁ Κληρὸς ἔσχει ἀπέναντι τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΤΩΧΟΙ

Α

«Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἔν ἁγάπῃν ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» εἶπεν ὁ Κύριος ἐν τῇ τελευταίᾳ του πρὸς τοὺς μαθητάς συνεντεύξει. Πράγματι θε ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, κατὰ πάσας τῆς τὰς ποικιλωτάτας ἐκδηλώσεις, πάντοτε ὑπῆρξε καὶ εἶνε τὸ διακριτικὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ γινώρισμα. Φυσικὸν δευταίως εἶνε εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀγαπᾷ τὸν ὅμοιον αὐτοῦ· οὐδαμοῦ ὁμῶς ἡ ἀγάπη αὕτη ἐξεδηλώθη μετὰ τόσης δυνάμεως, μεθ' ὅσης ἐν τῇ θρησκείᾳ τῇ χριστιανικῇ. Ἐκ ἐν τῇ ἐθνισμῷ ἀπαντῶμεν ἐνίοτε ἰδιαιτέρας τιὰς περιπτώσεις φιλανθρωπίας καὶ ἐλέου πρὸς τὸν πλησίον. αὗται εἶνε τὸσον ὀλίγαι, ὥστε φαίνονται ἀποτόμως φωτιζόμεναι ἐκ τοῦ ὅλου σκοτεινοῦ θάλασσης τῆς ἀπανθρώπου ἐθνικῆς ἀρχαιότητος. Ὅ,τι δὲ παρουσιάζεται ὡς ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὸν τῶν εἶνε ὅτι αἱ περιπτώσεις αὗται ἐμφανίζονται ὥσει μεμονωμέναι, διότι δὲν προκύπτουν φυσικῶς καὶ ἀναγκασίως ἐκ τῶν ἠθικῶν τῆς ἐθνικῆς θρησκείας αἰτημάτων. Τὰ περιστατικὰ ταῦτα τῆς ἐκδηλώσεως ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ἐθνισμῷ δὲν ἀποτελοῦν ἐκφράσιν κανόνος τινὸς αὐτοῦ ἠθικοῦ, ἐπιτάσσοντος τὸ ἀγαπᾶν τὸν ἄνθρωπον ἐν γένει, ἀλλὰ μᾶλλον τεκμήριον τοῦ ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις δὲν δύναται νὰ μὴ αἰσθάνεται τοιαύτην ἀγάπην, ἀλλὰ εἰς λέξεις δι' αὐτῶν ὅτι ἀπαξ δικαιούται ὁ γνωστὸς τοῦ Τερτυλλιανοῦ ἀφορισμὸς κατὰ τὸν ὅποιον «ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε φύσει χριστιανή»—«anima naturaliter christiana».

Ω: παράδειγμα ἐξαιρέτου παρὰ τοῖς ἐθνικαῖς ἐκδηλώσεως ἀγαθῶν αἰσθημάτων πρὸς τοὺς ὁμοίους τῶν ὑποδεδειγμένον τὸ ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης· ἐν τῇ Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἀναφερόμενον: «πολλοὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεῖναι, λοιμικοῦ τινος ἐνστάτος καιροῦ, χρησιμοδοτηθέντες παρέδωκαν ἑαυτοὺς εἰς θάνατον, ἵνα ρύσωσιν διὰ τοῦ ἑαυτῶν αἵματος τοῦ· πολίτας· πολλοὶ ἐξέχωρησαν ἰδίῳ πόλει, ἵνα μὴ στασιάζωσιν ἐπὶ πλείον· ἐπιστάμεθα πολλοὺς ἐν ἡμῖν παραδεδικότας ἑαυτοὺς εἰς δεσμά,

ὥπως ἑτέροις λυτρώσωνται· πολλοὶ ἑαυτοὺς παρέδωκαν εἰς δουλείαν, καὶ λαβόντες τὰς τιμὰς αὐτῶν ἑτέροις ἐφώμισαν...». Ἐπ' ὅσης ἀναφέρεται ὅτι, ὅταν τὸ ἐν Φιδήναις τῆς Ἰταλίας πελώριον ἀμφιθέατρον αἰνιδίως καταστραφέν ἔθαπεν ὑπὸ τὰ ἐρείπιά του περὶ τὰς πεντήκοντα χιλιάδας ἀνθρώπων, οἱ διαπρεπεῖς Ρωμαῖοι ἔσπευσαν νὰ ἀποστείλουν εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς ἱατροὺς μετὰ φαρμάκων, πολλοὺς δὲ τῶν τραυματισθέντων περιέθαλψαν εἰς τὰς οἰκίας τῶν. Οἱ ἐπιδιώκοντες νὰ ὑποτιμῇσωσι τὴν ἀγαθοεργίαν τῆς ἀρχαίας χριστιανικῆς ἐποχῆς διὰ τῆς ἀποδείξεως τῆς ἐν τῇ ζήτηματι τοῦτου ὑπεροχῆς τοῦ ἐθνισμοῦ παραπέμπουν εἰς τὸν σύγχρονον τῶν ἀποστόλων Στράβωνα, λέγοντα ἐν τῇ 10' βιβλίῳ τῆς Γεωγραφίας του ὅτι, καθ' ὃ ἀναφέρει ὁ Τίτος Λίδιος, παρὰ Ρωμαίοις οἱ πτωχοὶ πολῖται ἔχον δαπάναις τοῦ δημοσίου ταμείου, οὐδὲ ἐπετρέπετο νὰ ἐξανγκιάζωνται εἰς ἐργασίας καὶ ἐπαγγέλματα χειρωνακτικὰ ἀκάθαρτα καὶ ταπεινὰ («artus sordidae»), ὥς ἐχαρακτηρίζον ἐν τῇ ἀρχαιότητι οἱ ἐλεύθεροι πολῖται πάσας τὰς ἐργασίας ἐκείνας, τὰς ὁποίας κατὰ κανόνα ἀνέθετον εἰς τοὺς δούλους καὶ εἰς τοὺς ξένους. Ἐπὶ τοῦτοις ὑπὲρ τῆς ἐπέσεως τῶν προσάφουν καὶ τὴν ἐπιτυχῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὀργανωμένην ὑπὲρ τῶν πτωχῶν μέριμναν ἐν Ἀθήναις, ἐθα οἱ ἔνεκα σωματικῆς ἀνεπαρκείας ἢ ἀσθενείας ἀδυνατοῦντες νὰ ἐπαρκέσουν εἰς τὴν συντήρησιν τῶν τυφλοῖ, ἀνάπηροι καὶ ἐλάμβανον ἡμερήσιον διώβολον ἐπίδομα κατὰ τὴν γνωστὴν περίκλειον διάταξιν. Ὁ γνωστὸς μάλιστα δημαγωγὸς Κλέων ἠΐξῃς τὸ διώβολον εἰς τριώβολον. Ἰδίως ὁμῶς ἐξαιρούνται αἱ παρὰ Ρωμαίοις «annona», ἡ κατὰ τοὺς ἀρχαιολόγους χρόνους ἐξ ἀποφάσεως τῆς ρωμαϊκῆς συγκλήτου κατ' ἔτος εἰσγωγὴ σίτου καὶ πώλησις αὐτοῦ εἰς τοὺς πτωχοὺς εἰς τιμὴν κατωτέραν τῆς ἀγοραίας. Κατὰ τὸν θεσμὸν τοῦτον, πᾶσαι αἱ ἐπαρχίαι τῆς αὐτοκρατορίας ὑπεχρεοῦντο νὰ διαβιβάσωσιν εἰς τὴν Ρώμην ὀρισμένης ποσότητος σίτον, τὴν τιμὴν τοῦ ὁποίου ὥριζεν ἡ σύγκλητος· οἱ λαϊκοὶ ὁμῶς ῥήτορες καὶ οἱ δημαγωγοί, πρὸς σκοποὺς καθαρῶς δημαγωγικοὺς, διαρκῶς ἀπῆλθον μεγαλειτέραν ἐκπτώσιν τῆς τιμῆς. Εἰδιωτὸς ἀναφέρεται ὁ Σεμπρόνιος τοῦ Παύλου Γράχου προτείνας τῇ 128 π. Χ. τὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «lex frumentaria» νόμον (νόμος περὶ σίτου), διὰ τοῦ ὁποίου ὑπεβιβάζετο ἡ τιμὴ τοῦ σίτου, ὥς καὶ ὁ Ἀποόλιος Σατουρνίνος, μετὰ εἰκοσαετίαν συντελέσας εἰς τὸν μεγαλιτέρον ὑπεβιβασμὸν τῆς. Καὶ κατήργησεν ὁ Σέλλας τὸν νόμον τοῦ Γράχου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁμοῦ ἡ σύγκλητος ἠναγκάσθη νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ πρὸς πρόληψιν τῆς ἀπειληθείσης νὰ ἐκτραγῇ λαϊκῆς ἐπαναστάσεως. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον αξιοσημείωτον εἶνε ὅτι τῇ 581 π. Χ. εἶχε ψηφισθῇ ὁ lex Cledoniana, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ προτείναντος αὐτὸν Κλαύδιου· διὰ τοῦ νόμου τοῦτου κατηργεῖτο ἐντελῶς πᾶσα τιμὴ τοῦ σίτου, τὸν ὁποῖον ἡ «annona» διένειμεν εἰς

των λαόν· ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τούτου ἐστοίχιζεν εἰς τὸ κράτος τὸ πέμπτον τῶν δημοσίων του δαπανῶν.

Ἄλλ' οἱ πρὸς τὴν χριστιανικὴν φιλανθρωπίαν παρακληζόντες τὴν ἀρχαίαν ἐθνικὴν ἀγαθοεργίαν εὐρίσκοντα εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι ἡ ἐθνικὴ φιλοπρωχία ἐστέρειτο τῶν τιμιωτέρων τῆς γνωρισιμάτων, ἥτοι τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καθολικότητος. Ἡ περὶ τῶν πτωχῶν μέριμνα δὲν προέκυπτεν ἐκ τοῦ ὅτι καὶ ὁ ἐνδεὴς ἦτο ἄνθρωπος ὅμοιος πρὸς τὸν ἔχοντα καὶ αὐτάρκτη, ἀλλὰ, ὡς εἰλικρινῶς καὶ ὁ Στράβων ὁμολογεῖ, ἐξεδηλοῦτο διὰ νὰ συγκρατῇται ἐντὸς ὁρισμένων ὁρίων ἡ πολυἀριθμὸς τάξις τῶν πτωχῶν, ἀλλὰς λέξεσιν «εὐηργέτων» τοῦ πτωχοῦ, πρὸς πρόληψιν στασιαστικῶν κινήματων καὶ διαρπαγῶν· «δημοκρηδεῖς δ' εἰσὶν οἱ Ρόδιοι—ἔγραφεν ὁ Στράβων—καίπερ οὐ δημοκρατούμενοι, συνέχιν δ' ὅμως δουλούμενοι τὸ τῶν πενήτων πλῆθος». Ἄλλως, τε δὲ τὸ ἐθνικὸν κράτος δὲν ἐβόηθη: πάντας ἀνεξαίρετως τοῦ: πένητας, ἀλλὰ μόνους τοῦ: πτωχοῦ ἐλευθέρους πολίτας, μηδαμῶς ἐνδιαφερόμενον περὶ τῶν δούλων καὶ περὶ τῶν ξένων. Ὁ Περικλῆς εἶχε διατάξει γενικὴν ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ πωληθῶσιν ὡς δούλοι ὅσοι, ἐστερημένοι πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἐφέροντο ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ὑπὸ τῆς πολιτείας βοηθουμένων πολιτῶν. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐν Ρώμῃ· κατὰ διαταγὴν τοῦ Καίσαρος καὶ ἐκεῖ ἀνεθεωρήθησαν οἱ κατάλογοι τῶν τοιοῦτων πολιτῶν καὶ ἀπηλείφθησαν ἐξ αὐτῶν ὅσοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποδείξουν ὅτι ἐκέκτηντο τὰ δικαιώματα τοῦ ρωμαίου πολίτου.

Ἐκ τούτων καθίσταται φανερόν πόσον εἰς τὸ ζήτημα τῆς φιλανθρωπίας ὁ ἀρχαῖος ἐθνισμὸς ἀπερίω: ὑπολείπεται τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις ἔχει ὡς θεμελιωδεστάτην τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης πρὸς πάντας, ἀδιακρίτως, φύλου, ἡλικίας κτλ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπιτάττει νὰ ἀγαπῶμεν καὶ αὐτοὺς τοῦ: ἐχθροῦς ἡμῶν καὶ νὰ εὐεργετῶμεν αὐτούς. Ταύτην τὴν ἀγάπην ἀγνοῶν καθ' ὁλοκληρίαν ὁ ἐθνικὸς κόσμος, πολλάκις ἐδείκνυν ἀπεχθεστάτην σκληροκαρδίαν καὶ πρὸς τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια ὁ ἄνθρωπος φυσικὸν εἶνε νὰ ἀγαπᾷ ὑπὲρ πάντα. Δὲν εἶνε σπάνια, ὡς γνωστὸν, αἱ περιπτώσεις, καθ' αἷς· ἡ μήτηρ ἐφόνευε τὰ καχεκτικὰ τῆς θρέφῃ, τὰ τέκνα ἐδίωκον ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ: ὑπεργήρους γονεῖς τῶν παραδίδοντα αὐτοῦ: εἰς τὸν θάνατον. Οἱ χριστιανοὶ ἀπολογηταὶ ὁμιλοῦσι περὶ τῆς σκληρότητος ταύτης ὡς περὶ συνήθους ἐν τῇ ἐθνικῇ κόσμῳ φαινομένου, μηδένα τῶν τότε ἀνθρώπων σκανδαλίζοντος. Ἐν τῇ «Ὀκταβίῃ» τοῦ Μινουκίου Φήλικος ὁ (χριστιανὸς) Ὀκτάβιος φέρεται λέγων πρὸς τὸν (ἐθνικὸν) Καικίλιον: «Γνωρίζω ὅτι σεῖς οἱ ἐθνικοὶ ρίπτετε τὰ νεογέννητα τέκνα σας εἰς ὁρᾶν τῶν θηρίων καὶ τῶν ἄρπακτικῶν, ἢ τὰ θανατώνετε διὰ πνιγμοῦ». Ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐγκλήμασιν ὀνειδίζει καὶ ὁ Τερτυλλιανὸς τοὺς ἐθνικοὺς: ἐν τῇ «Ἀπολογητικῇ» του. Ὁ Ἀλεξανδρεὺς Διονύσιος ἀναφέρει, ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐνσκή-

ψεως τοῦ λοιμοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ οἱ ἐθνικοὶ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς χριστιανούς, «νοσεῖν ἀρχομένους ἀπωθοῦντο καὶ ἀπέφευγον τοὺς φιλάτους, κἀν ταῖς ὁδοῖς ἐρρίπτουν ἡμιθνήτας καὶ νεκροὺς ἀτάφους ἀπεσκυθίζοντο.» ἐνθ', ὡς ἔγραφεν ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν τότε ἐπίσκοπον Σωτήρα, ἀνέκαθεν εἶνε χριστιανικὴ συνήθεια τὸ εὐεργετεῖν, «ἐκκλησίαις τε πολλαῖς ταῖς κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐφόδια πέμπειν, ὧδε μὲν τὴν τῶν δεομένων πενίαν ἀναψύχοντας, ἐν μετάλλοις δὲ ἀδελφοῖς ὑπάρχουσιν ἐπιχορηγοῦντας».

Ἄλλ' ἡ φιλανθρωπία δὲν ἐξετιμάτο καλλιτέρον οὐδ' ὑπὸ τῶν ἀρίστων φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ Πλάτων ἐν τῇ ἰδανικῇ του «Πολιτείᾳ» οὐδὲν λέγει περὶ φιλανθρωπίας. Ἐν περιπτώσει ἀσθενείας τοῦ δούλου, τῆς ὁποίας τὸ προγνωστικὸν οὐδεμίαν περὶ ἀναρρώσεως ἐλπίδα παρέχει, οὐδεμίαν περὶ αὐτοῦ μέριμνα ἐπιβάλλεται· ἡ ζωὴ τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἔχει εἰ μὴ τὴν ἐπιτέλεισιν τοῦ ἐπαγγέλματός του· ταύτης καθισταμένης ἀδυνάτου, ἡ ζωὴ τοῦ δούλου οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν· «τῶν πολιτῶν τοὺς μὲν εὐφρεῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς θεραπεύουσι, τοὺς δὲ μή, ὅσοι μὲν κατὰ τὸ σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκουσιν ἐάσουσι, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφρεῖς καὶ ἀνιάτους αὐτοὶ ἀποκτενοῦσι». Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην δύναται μὲν τις νὰ ᾔηνε ἐλευθέριος, ἢτοι γενναϊώδωρος, οὐχὶ ὅμως ἐξ ἀγάπης, ἀλλὰ χάριν φιλίας· ἐπειδὴ δὲ ἡ φιλία εἶνε δυνατὴ, κατ' αὐτόν, μόνον μεταξὺ ἀνθρώπων τῆς αὐτῆς τάξεως, ἢ ὑπ' αὐτοῦ κηρυττομένη ἐλευθεριότης δὲν ἀποβλέπει εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἄλλ' οὐδὲ καὶ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς ἡ φιλανθρωπία ἐτιμᾶτο προσηκόντως. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι διακεκριμένος στωικός, ὁποῖος ὁ Σενέκας, ἔγραφεν ἐπτάβιβλον συγγραφὴν «περὶ εὐποιίας» («De beneficiis») ἐνθα συνιστᾷ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ εἰς τοὺς κακοὺς, ἔτι καὶ τοὺς ἀγνώμονας, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀποδοκιμάζει τὴν πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς συμπάθειαν διότι φρονεῖ ὅτι τὸ συναίσθημα τοῦτο θὰ ὑπεβίβαζε τὸν σοφόν. Ἐν δὲ τῇ «περὶ ἐπιεικειᾶς» («De clementia») συγγραμμάτι του λέγει καὶ τὰ ἀκόλουθα: «ὅπω· ἡ δεισιδαιμονία εἶνε νοσηρὰ διαφθορὰ τῆς ὀρθότητος, οὕτω καὶ ἡ συμπάθεια εἶνε νοσηρὰ παραφύαξ τῆς ἀγαθότητος, τεκμήριον ἀσθενοῦς πνεύματος παραδιδόμενου εἰς τὴν δοκιμασίαν ξινης καταστάσεως. Αἱ γραφαὶ δύνανται νὰ ᾔηνε οἰκτίρμονες, οὐδέποτε ὅμως ὁ σοφός. Ὁ σοφὸς βοηθεῖ τὸν κλαίοντα, ἀλλὰ δὲν συγκλαίει· δίδει εἰς τὸν πτωχὸν καὶ τὸν θνήσκοντα, ἀλλὰ τὰ πάντα πράττει μετὰ πνεύματος ἡρέμου καὶ ἀπαθούς, ὅχι ἐκ συμπαθείας, ἀλλὰ γνωρίζων ὅτι παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς εἰς ἄνθρωπον ἐκ τῆς κοινῆς περιουσίας τῶν ἀνθρώπων, σκεπτόμενος καθ' ἑαυτὸν ὅτι πάντων τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις εἶνε ἡ αὐτή».

Δίκαιον λοιπὸν εἶχεν ὁ Λακτάντιος λέγων περὶ τῶν ἐθνικῶν ὅτι ἡ φιλοσοφία, παρὰ πᾶσαν τὴν μεγάλην αὐτῆς καλλιέργειαν ὑπ' αὐτῶν, δὲν ἠδυνήθη νὰ

διδάξῃ αὐτοὺς τὴν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τελειοτάτην ἀγάπην. Μόνον ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη κατὰ πάσας τῆς τὰς ἐκφάνσεις θεωρεῖται καὶ εἶνε καθήκον ἱερώτατον πάντων ἀνεξαίρετως τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲν εἶνε σπάνιον τι παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ἡ ἐκδήλωσις τῆς φιλάνθρωπίας. «Τὰ ἔργα ταῦτα (ἦτοι τὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης)—ἐπιλέγει ὁ Λακτάντιος—εἶνε κυρίως ἡμῶν ἔργα (διότι δὲν ὁπῆρχον παρὰ τοῖς ἔθνεσιν), διότι ἐλάδομεν τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τοῦ ἐπιτάττοντος ταῦτα Θεοῦ» «Verum haec opera proprie nostra sunt, qui legem, qui verba ipsius Dei praecipientis accepimus» —. Αὐτοὶ οὖτοι οἱ ἔθνη οἱ ἄλλως τε, ἐθεώρουν χριστιανικὸν ἔργον τὴν περὶ τῶν πτωχῶν πρόνοιαν καὶ τὴν παντοίαν τῶν ἀσθενῶν ὑποστήριξιν διὰ τῆς εἰς τὰ ἀσθενή αὐτῶν σώματα παροχῆς φαρμάκων, ὡς ἔγραφεν ὁ ἔθνικος Νεκτάριος πρὸς τὸν μακάριον Αὐγουστίνον.

Π.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

II

II ΝΕΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑ

1) Τὰ μετὰ τὴν καθαιρέσιν τοῦ Τύχωνος

Ἡ ἀπόφασις τῆς καθαιρέσεως ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν Τύχωνα εὐρισκόμενον ἀκόμη ἐγκάθειρτον, οὗτος δὲ ὑπογράψας τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς ἐπιδόσεως ἤρκεσθη νὰ προσθέσῃ ὑπὲρ τὴν ὑπογραφὴν τὴν λέξιν *παράνομος*¹. Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην μόλις τέσσαρες

1. Πράγματι οἱ τῆς συνοδικῆς ἐκκλησίας προβάλλουσι μὲν πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ νομίμου τῆς καθαιρέσεως ταύτης τὸ δέκατον ἀρθρον τῶν θεσπισμάτων τῆς τοπικῆς συνόδου τοῦ 1917. κατὰ τὸ ὁποῖον: «Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ πατριάρχης παραβιάζει τὰ δικαιώματα ἢ καθήκοντα τοῦ αξιώματός του... δικάζεται ὑπὸ τῆς Παρθωσικῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων, εἰς τὴν ὁποίαν, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατόν, οἱ ἄλλοι πατριάρχαι καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν δέον νὰ καλῶνται. Εἰς τοιαύτην τινα περίπτωσιν ἡ μήνυσις καθὼς καὶ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἀπαιτεῖ οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν δύο τρίτων τῶν ψήφων». Παραλείπουσιν ὅμως νὰ παραθέσωσι καὶ τὸ ὄγδοον ἀρθρον τῶν αὐτῶν θεσπισμάτων, κατὰ τὸ ὁποῖον: «Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ πατριάρχης παρέβαινε τὰ καθήκοντά του, τότε ὁναλόγως τῆς φράσεως τῆς παραβάσεως, τὰ τοιαῦτα πρεσβύτερα μέλη τῆς 1. Συνόδου ἢ τοῦ ἀνωτάτου ἐκκλησι. συμβουλίου τῆς ὁμοεπισκοπικῆς τάξεως δέον νὰ ποιήσονται ἀδελφικὴν τινα παράστασιν εἰς τὸν πατριάρχην· εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν αὕτη θὰ παρέμενε ἄνευ ἀποτελέσματος, δέον νὰ προβῶσι καὶ εἰς δευτέραν παράστασιν, καὶ εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν καὶ αὕτη παραμείνῃ ἀκαρπός, δέον νὰ υἱοθετήσωσι περαιτέρω τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον 10 μέτρα». (18^a παρὰ W. Emhardt ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 135). Ἐν τῇ

ἡ πέντε ἐκκλησίαι παρέμενον ἀκόμη πισταὶ εἰς τὸν καθαιρεθέντα πατριάρχη, τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν κατὰ τὴν Ρωσίαν ἐνορίων προσχωρησασῶν εἰς τὴν Ζώσαν ἢ Συνοδικὴν ἐκκλησίαν. Ὡς ἐκ τούτου καὶ θέντος, οὐ οὐδένα πλέον ἐνέπνεε κίνδυνον ὁ Τύχων οὔτε εἰς τὸ πολιτικόν, οὔτε εἰς τὸ νέον ἐκκλησ. καθεστώς, ἀπληλευθερώθη τοῦ δεσμοῦ τῆς 26 Ἰουνίου 1923. Προηγουμένως ὅμως ἀπηύθυνεν εἰς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τῶν Σοβὲτ τὴν ἐπομένην ἐνυπόγραφον δήλωσιν:

«Ἀνατράφεις ἐν κοινονίᾳ μοναρχιζούσῃ καὶ μέχοι τῆς συλλήψεός μου διατελὼν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἀντισοβιετικῶν ἀτόμων, ἡμῃν πλήρης ἐχθρότητος κατὰ τῶν σοβιετικῶν ἀρχῶν καὶ κατὰ καιροῦς ἡ ἐχθρότης μου προέβαινεν ἀπὸ τῆς παθητικότητος καὶ εἰς μέτρα ἐνεργείας, οἷα ἐπὶ παραδείγματι ἡ διακήρυξις ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς εἰρήνης Μπρέστ—Λιτόφσκ τῷ 1918, ὁ ἀναθεματισμὸς τῶν ἀρχῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος καὶ τέλος ἡ ἐκκλησις κατὰ τοῦ ψηφίσματος τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου εἰς τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰθυσιασῶν τῷ 1922. Πᾶσαι αἱ ἀντισοβιετικαὶ μου πράξεις, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν ἀνακριβειῶν, ἐξετέθησαν ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῇ ἀπαγγελλομένῃ ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου, ἀναγνωρίζων δὲ τὴν ἀκρίβειαν τῆς κατηγορίας τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου καὶ τὴν ἀπόφασιν ὡς σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ κώδικος μεταμέλομαι δι' ὅλας μου τὰς κατὰ τῆς κυβερνήσεως πράξεις μου καὶ αἰτοῦμαι παρὰ τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου νὰ μεταρρυθμισθῇ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ καὶ νὰ με ἀφήσῃ ἐλεύθερον. Ἐπὶ τούτοις διακηρύττω εἰς τὰς σοβιετικὰς ἀρχάς, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ εἶμαι ἐχθρὸς τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως καὶ ὅτι διςρηξά πλήρως πάντα δεσμόν μετὰ τῶν ἀλλοχῶν καὶ ἐνταῦθα μοναρχικῶν καὶ τῆς ἀντεπαναστατικῆς δράσεως τῆς λευκῆς στρατιᾶς».

Ἀνακτῆσας τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ ὁ Τύχων ἀνέ-

δίχη τοῦ Τύχωνος οὐ μόνον δὲν ἀτηρηθῆσαν οἱ κατὰ τὸ ἀνωτέρω 8 ἀρθρον δικονομικοὶ τυποὶ· ἀλλ' οὐδὲ κανὲν ἐκλήθη εἰς ἀπολογία καὶ ἐπερώσασιν αὐτοῦ ὁ κατηγορούμενος, οὐδὲ παρέστη εἰς τὴν δίκην αὐτοῦ. Ἐπὶ πλέον ἐδικάσθη μὲν ὑπὸ τῆς Τοπικῆς συνόδου, ἀλλὰ ταύτης προηγήθησαν ἄλλα σώματα· ἐπαναστατικὰ (ἡ συντακτικὴ συνέλευσις τῆς Ζώσης ἐκκλησίας καὶ τὸ πρῶτον συνέδριον αὐτῆς). ὅτινα δι' αὐθαρέτων καὶ ἀντικανονικῶν πράξεων μετέβαλον τὴν σύνθεσιν τῆς ρωσικῆς ἱεραρχίας, ὅρα δὲ καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐπισκόπων. Ἀποπέμψαντες ὑπὲρ τοῦς ἐξήμενας τῶν κανονικῶν ἐπισκόπων, διετήρησαν μόλις 35 καὶ συνεπλήρωσαν τὸν ἀριθμὸν διὰ νέων χειροτονιῶν, οἷα δὲ συνήγαγον τὸν ἀριθμὸν 46 ἐπισκόπων, ἦτοι μόλις τὸ ἡμισυ τοῦ ἀριθμοῦ, εἰς ὃν ἀνήρχοντο οἱ κανονικοὶ ἐπίσκοποι. ἐνῶπιον τῶν ὁποίων ἔδει νὰ κριθῇ ὁ Τύχων, Ἐπὶ πλέον δὲν συμμετέχον τοῦ δικαστηρίου ἐντιπρόσωποι τῶν πατριαρχεῶν καὶ τῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν, οὐχὶ δι' ἄλλον τινὰ λόγον, ἀλλὰ μόνον διότι τὸ δικαστήριον τοῦτο δὲν ἀνεγνώρισθη ὡς νόμιμον.

Ἰερέσια Νο 141 Ἰουνίου 27, 1923. Παρὰ W. Emhardt ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 128.

ἐν ἄνευ διαταγμοῦ καὶ ἐπιβραδύνσεως τὸν κατὰ Ζώσης ἐκκλησίας ἀγῶνά του. Μόλις μετὰ δύο ἡμέρας ἦτοι τὴν 28 Ἰουνίου ἐξαπέλυσε πρὸς τὸν ἐβὴ ρωσικὸν λαὸν ἐγκύκλιον, ἐν τῇ ὁποίᾳ διαμαρτυροῦντο διὰ τὴν καθαιρέσιν, ἥτις τῷ εἶχεν ἐπιβληθῆ ὡς εἶναι νὰ κληθῇ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ χωρὶς νὰ προσφορῇ αὐτὸν περὶ τῆς ἐπιχειρήσεως δίκης, ἐνεκα τυπικῶς καὶ ἡ καταδικὴ δὲν ἔχει ἰσχύν καὶ σημασίαν. Ἀνασκευάζων δὲ καὶ τὴν κατηγορίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον καθαιρέσει αὐτὸν προσέθετε ἔξῃ: «Βεβαίως ἐγὼ δὲν παρουσίασα ἑμαυτὸν ὡς ποῦτον λάτρεν τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, οἱ οὗτοι ἐμφανίζονται οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἀνακαινισταί, ἀλλ' οὐχ ἵκονται πολλὰ ἀπέχων νὰ εἴπω καὶ ἐχθρὸς τῆς ἐξουσίας αὐτῆς, οἷον μὲ παριστάνουσιν. Ἐγὼ ἄλλως τι ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1919 προσπαθῶν ν' ἀποχωρίσω τὴν ἐκκλησίαν ἀπὸ τοῦ Τσαρισμοῦ καὶ τῶν ἐπιμεινῶν, κατὰ Σεπτέμβριον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέλυσα πρὸς τοὺς ἀρχιποίμενας καὶ ποιμένας ἐκκλησίαν περὶ μὴ ἐναμίσεως τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ περὶ καταγωγῆς εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας, ἐφ' ὅσον αὐταὶ δὲν εἶνε ἐναντίαι πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν σωφειαν. Κατηγορήσαμεν τὴν διοίκησιν ταύτην [τὴν σύνοδον τοῦ Κάρολιτς] κατὰ Μάρτιον τοῦ 1922». Καὶ ἐπαίγεται ἐν τέλει τὰ ἑξῆς: «Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς λέγεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῶν πατριάρχων τῆς Ἀνατολῆς, *φύλαξ τῆς εὐσεβείας ἐστὶ τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας τοῦτέστιν ὁ λαός*», ὅστις ἐν ἀναγνωρίζει τὰς τοιαύτας διατάξεις τῆς γενομένης συνόδου. Ἐκ τῶν διατάξεων αὐτῆς δύναται νὰ ἐπιδοκιμασθῇ καὶ εὐλογηθῇ μόνῃ ἡ εἰσαγωγή τοῦ νέου ἡμερολογίου καὶ εἰς τὴν προᾶξιν τὴν ἐκκλησιαστικὴν»¹.

Ἐπὶ πλέον ὁ Τύχων ἀγνοήσας ὀλοτελῶς τὴν καθαιρέσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀπελευθερώσεως του ἤρξατο νὰ ἱεροπρακτῇ, ἀναλαβὼν δὲ τὴν διακυβέρνησιν τῆς ἐκκλησίας ἐκήρυξεν ἀκέρους καὶ προάξει τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλ. Διοικήσεως καὶ συγκροτήσεως περὶ ἑαυτὸν σύνοδον ἐκ δύο μόνον ἀρχιερέων, ὡς ἦδη εἶπομεν, προῆρθε εἰς χειροτονίας νέων ἐπισκόπων. Ἀναντιλέκτως ὁ Τύχων εἰς τὰ πραξικοπήματα τῶν τῆς Ζώσης ἐκκλησίας ἀπῆντησε διὰ πραγματικῆς. Τὴν ἐπανάστασιν ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν ὄντως νὰ κτυπήσῃ καιρίως δι' ἀντεπαναστάσεως. Ὁ ἐπὶ κεφαλῇ τότε τοῦ νέου ἐκκλησ. καθεστῶτος μητροπολίτης Ἀντωνῖνος, ὅσονδήποτε ὑποκειμενικῶς καὶ ἀν' ἐκφράζεταί, στηρίζεται ἐπὶ κανονικῶν βάσεων, ὅταν ἀπαντῶν ἀπὸ 6 Ἰουλίου εἰς τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Τύχωνος παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς:

«Ὁ πατριάρχης καθαιρέθεις καὶ διατυπῶν διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς περὶ καθαιρέσεως αὐτοῦ ἀποφάσεως δὲν εἶχε δικαίωμα ν' ἀποκαταστήσῃ ἑαυτὸν αὐτοβούλως καὶ αὐθαγῶς καὶ οὐδεμίαν εἶχε βάσιν δι' ἰδίας αὐτοῦ προσωπικῆς πρωτοβουλίας νὰ σφραγίσθῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἱερουργίας. Ὁφείλε νὰ ζητήσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀνώτερον δικαστήριον ἐν νέᾳ συ-

νόδῳ ἐπισκόπων, ἐν τῇ ὁποίᾳ καὶ νὰ ὑποβάλῃ ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα παραθέτει ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ... Ἄν ἐτηρηθῇσαν οἱ δικαστικοὶ τύποι, ἄνευ δὲ τούτου λέγει ὁ πρῶτος πατριάρχης «ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις δὲν ἔχει ἰσχύν καὶ σημασίαν». Ἀλλὰ καὶ τὴν τυπικὴν ταύτην ἀποβάσαν πρέπει νὰ καθύσθη ἀρχὴ ἀντικειμενικῇ οὐχὶ δὲ αὐτὸς οὗτος ὁ ἐνδιαφερόμενος κατὰδικος Ὑπολογίζων εἰς τὸν πατριαρχεικὸν ὑπαντισμὸν τοῦ πλῆθους καὶ ἐπὶ αὐτῷ ἐκμεταλλεύσεως τῶν δημοκρατικῶν προσθημάτων τοῦ λαοῦ πρὸς σφραγίσιν τοῦ ἐκρίθωθέντος ἐα' αὐτοῦ πατριαρχεικοῦ θεότου ὁ πρῶτος πατριάρχης μέλεις ἀπρετείας προσληφθῆς ἐν τῇ εἰσότητι ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ ἱπποῦ καὶ μεταβαίνει εἰς τὸ νεκροταφεῖον διὰ νὰ ἀποδώσῃ ἐκκλησ. τιμὴν πρὸς τὸν ἐνταφιαζόμενον δημοφιλῆ ἐν Μόσχᾳ μακαρίτην ἱερεῖα Μετσοφ, ὃν αὐτὸς οὗτος πρὸ ἑτῶς πατριάρχης ἔτι ὢν κατεδίκαζε καὶ ὀνόμαζε σαλόν' δὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν «βεβηλωθεῖσαν», [ὑπὸ τῶν τῆς Ζώσης] ἐκκλησίαν καὶ τελεῖ ἐπὶ τῶν τάφων τοισάγχιον. Τὸ πλῆθος περιχέει αὐτὸν δι' ἀνθέων. Μετὰ δύο ἡμέρας τελεῖ μετὰ μελίζονος ἔτι πονηγυροκόπητος μετὰ δύο ἐπισκόπων λειτουργίαν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Δόν, δέχεται ἐν τῷ ἱερῷ τὸ «ξένον διπλωματικὸν σῶμα» καὶ πορεύεται εἰς τὰ ἰδιαιτέρα αὐτοῦ δώματα ἐπὶ τάπητος ἐγκρατεσπαρμένον διὰ φυσικῶν ἀνθέων... Διὰ τῆς μονομεροῦς καὶ ἐκ προτέρων ἀπορρίψεως τῆς γενομένης συνόδου καὶ δίκης ὁ Τύχων ἀπεχώρισεν ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐνότητος τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀπέβη ἀρχηγὸς αἰρέσεως ἡ σχίσματος»¹.

Παρὰ ταῦτα ἡ γαργαλία αὐτῇ ἐνέργεια τοῦ Τύχωνος, ἡ ἐμφανίζουσα τὸ ἀκατάβλητον σθένος αὐτοῦ, μετέστρεψεν εὐθύς τὰ πνεύματα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπισκόπων, τῶν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης συνεργαζομένων μετὰ τῆς Ζώσης ἡ συνοδικῆς ἐκκλησίας, μερικοὶ προσῆλθον ἐν μετανοίᾳ πρὸς αὐτὸν ζητοῦντες τὴν ἄφεσιν, ἥτις καὶ ἐδόθη εἰς αὐτοῦς. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν ὁ ἡδη ἐπὶ κεφαλῇ τῆς Τυχωνικῆς μεριδὸς ὑπάρχων Ἀναπληρωτὴς τοῦ Τοποτηρητοῦ Σέργιος, ὅστις ἐν στολῇ ἀπλοῦ μοναχοῦ δημοσίᾳ καὶ γονυκλινῆς ἐξεδήλωσε τὴν μετάνοιάν του καὶ ἔλαβεν ἐκ νέου τὸ μητροπολιτικὸν ἐπανωκαλύμμαχον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Τύχωνος· ὁ Ἀρτέμιος ἐπίσκοπος Πετρούπολεως· ὁ Σεραφεῖμ ἄλλοτε ἀρχιεπίσκοπος Ἰρκούτσκ καὶ ἐπὶ τῆς Ζώσης ἐκκλησίας διορισθεὶς μητροπολίτης Λευκῆς Ρωσίας· ὁ Κωνσταντῖνος ἀρχιεπίσκοπος Μογγίλεβ καὶ ἄλλοι. Ἀξιοσημείωτον δ' ὑπῆρξε, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ριζοσπαστικὸς πρωτοπρεσβύτερος Κρασνίτσκη ἤλθεν εἰς διαπραγματεύσεις συνδιαλλαγῆς μετὰ τῶν Τυχωνικῶν καὶ προέτρψε τὴν συνοδικὴν ἐκκλησίαν δι' ἐκκλήσεως δημοσιευθείσης κατὰ Μάϊον τοῦ 1924 νὰ ὑποταγῇ εἰς τὸν Πατριάρχην. Τῇ 17 Μαΐου 1924 δὲ ὁ Τύχων ἀπέστειλεν ἀπάφασιν εἰς τὴν περὶ αὐτὸν σύνοδον, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπληροφῶρει αὐτήν: «ἐπ' ἀγαθῷ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐμενείας τῆς ἐκκλησίας, ἐν ἐκδηλώσει τῆς πατριαρχεικῆς μου ἐπισκεψίας, συμφωνῶ νὰ δεχθῇτε πάλιν εἰς κοινωνίαν τὸν πρωτοπρεσβύτερον Β. Κρασνίτσκη. Ὑπο-

1. Ἐκκλησιαστικ. Ἀλήθεια τῆς 4 Αὐγούστου 1923, ἐνθα σφραγίζεται ὁλόκληρος ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Τύχωνος.

1. Ἐκκλησ. Ἀλήθεια 18 καὶ 25 Αὐγούστου.

βάλλω εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τὸ ζήτημα τῆς παραδοχῆς του μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ἀνωτάτου ἐκκλησ. συμβουλίου. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ἔγγραφον εἰσήχθη εἰς τὴν πατριαρχικὴν σύνοδον τῇ 21 Μαΐου καὶ ὁ Κρασνίτσκι ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἐκκλησίαν, δὲν παρέμεινε ὅμως ἐπὶ μακρὸν μέλος αὐτῆς (W. Eichardt ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 136) ¹.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν στροφὴν τοῦ λαϊκοῦ πνεύματος ὑπὲρ τοῦ Τύχωνος ἀναγινώσκουμεν ἐν ἐκθέσει τοῦ ἐν Μόσχᾳ ἀντιπροσώπου τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου, ὅτι οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Τύχωνος, ἀποτελοῦντες τὸν πλὴν ὄγκον τοῦ ἐκκλησ. πληρώματος κατακτιῶσιν ὅλον ἐδαφος καὶ δυνατόν εἰπεῖν, ὅτι ὅλαι συλλήβδην αἱ ἐκκλησίαι καὶ ὁ κληρὸς τῆς Μόσχας προσετέθησαν εἰς τὴν μερίδα τοῦ Τύχωνος, οἵτινες ὥς ὄγκος συμπαγῆς περιβάλλουσι καὶ παρακολουθοῦσι τὸν Τύχωνα εἰς τοὺς διαφόρους ναοὺς· ὅτι οἱ ἱερεῖς καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ συμβούλια προσέρχονται ἀθρόως πρὸς τὸν πατριάρχη καὶ ἐξαιτοῦνται συγγνώμην· ὅτι ὁ ἐκλεγείς νέος πρόεδρος «τῆς ἀνωτάτης ἐκκλ. διοικήσεως» μητροπολίτης Χερσῶνος καὶ Ὁδησσοῦ Εὐδόκιμος ὧς τινι παρεσκευάζετο ὑπὸ τῆς Ζώσης Ἐκκλησίας πανηγυρικῇ εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν ὑποδοχῇ, ἀφικόμενος ἐξ Ὁδησσοῦ εἰς Χάρκοβον καὶ πληροφορηθεὶς τὴν τεραστίαν προόδον τῶν Τυχωνικῶν ἐν Μόσχᾳ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς Ὁδησσὸν καὶ φαίνεται, ὅτι δὲν θὰ ἐπανεέλθῃ οὐδὲ θὰ δεχθῇ τὴν προεθρικὴν θέσιν τῆς Ζώσης Ἐκκλησίας» ².

Ἡ ὑπὸ τῆς κοινῆς δὲ γνώμης ἀσκουμένη πίσις ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀνακαινισταὶ ἢ οἱ τῆς Ζώσης ἐκκλησίας κατενόησαν, ὅτι ὤφειλον νὰ ἀλλάξωσι πολιτικὴν. Κατ' Αὐγούστον τοῦ 1923 λοιπὸν συγκαλεῖται δεύτερον συνέδριον τῶν ἀνακαινιστῶν, τὸ ὅποιον μετέβαλε τὰς διατάξεις τῆς μόλις πρὸ τετραμήνου συνελευθούσης Τοπικῆς συνόδου ἥλλαξε τὴν ἐπωνυμίαν «ἐκκλησία Ἀνακαινιστικῇ» διὰ τῆς «Ὁρθόδοξος Ρωσικῇ ἐκκλησίᾳ», τὸ ὑπὸ τῆς Τοπικῆς δὲ συνόδου ὀνομασθὲν Ἀνώτατον ἐκκλησ. συμβούλιον μετωνόμασεν εἰς Ἱερὰν Σύνοδον, ἣτις ἤδη ἀπετελέσθη ἐκ 12 ἐπισκόπων καὶ 20 πρεσβυτέρων καὶ λαϊκῶν ³. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐλθόν καὶ ὁ Εὐδόκιμος ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τῆς Συνόδου καὶ τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῇ τῆς «Ὁρθόδοξου Ρωσικῆς ἐκκλησίας» ἢ τῆς **Συνοδικῆς Ἐκκλησίας**, ὅπως τοῦντεῦθεν καλεῖται ἡ ἐκκλησία τῶν ἀνακαινιστῶν, ἤνοιξε διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν Τυχωνικῶν πρὸς συνδιαλλαγὴν, αὐταὶ ὅμως κατέληξαν εἰς οὐδέν, τῶν Τυχωνικῶν δηλωσάντων τὴν 10 Νοεμβρίου 1923. ἐξ αἰτίας τῆς πρὸς τοὺς πατριάρχας ἐπιστολῆς τοῦ Εὐδοκίμου, ἐν ἣ ἐθίγετο ὁ Τύχων, ὅτι καταπαύουσιν αὐτάς.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

ΑΓΓΛΙΚΑΝΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

(Τέλος).

Ἄλλτερος ἱερεὺς ἐκ τῆς πόλεως Lewichan εἶχεν ὡς θέμα τῆς ὁμιλίας αὐτοῦ «τὴν παραμέλησιν τῆς μελέτης». Διὰ νὰ προσελκύσωμεν εἶπε τοὺς χριστιανοὺς εἰς τοὺς ναοὺς μας ὀφείλομεν νὰ μελετῶμεν, νὰ παρῶμεν εἰς αὐτοὺς διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διδασκαλίας ὑγιεινῆς πνευματικῆς τροφῆς. Παραμελοῦντες τὴν μελέτην καταδικάζομεν εἰς στείρωσιν τὰς διανοίας μας σήμερον, ὁπότε ὁρίξῃ ἡ γνώσις περὶ ἡμῶν. Αἱ προσευχαί μας εἶναι τόσοι πτωχαί, τὰ κηρύγματά μας τόσοι ἀσθενεῖς, αἱ συνομιλαί μας τόσοι ἄνθρωποι καὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος, διότι αἱ κεφαλαί μας εἶναι κεναί. Κάθημαι νὰ παρασκευάσω τῆς Κυριακῆς τὸ κήρυγμα καὶ τὰ ὠτά μου πληροῦνται· ἐκ τοῦ ξηροῦ κρότου τὸν ὅποιον παράγει ἡ διανοητικὴ μου ἀντλία εἰς μάτην προσπαθοῦσα νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ ἐκ τοῦ καταξήρου τρέματος τῆς διανοίας μου. Καὶ ὅμως σήμερον τὰ πάντα τίθενται ὑπὸ ἀμφισβήτησιν. Οὔτε δὲ εἶναι ἀρκετὸν νὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ἀμφισβητοῦντας· αὕτη εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Β.β.λοῦ. Ὀφείλομεν νὰ στηρίζωμεν τὴν ἀθθεντίαν αὐτῶν ὑπερασπίζοντες αὐτὰς δι' ἐπιχειρημάτων λογικῶν, τὰ ὅποια θὰ ἀντλήσωμεν ἐκ τῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας θὰ μᾶς δώσουν αἱ μελέται μας.

Ὁ μετ' αὐτὸν ἱερεὺς προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ τῶν Ἀγίων Πάντων Λονδίνου Rev. Mackay ὁμιλήσεν ἐπὶ τῆς παρακμῆς τοῦ κηρύγματος. Ἄλλοτε, εἶπεν, ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ ἄρμος εἶχε τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐπιδράσεως ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης, ἣν σήμερον ἔχει ὁ τύπος. Ἡ προσοχὴ μας ἀπερροφήθη ἀπὸ τὸ τελετουργικὸν ἐπὶ ζημ' αὐτοῦ διδακτικὸς μᾶς ἔργου. Χρησιμοποιοῦμεν μόνον τὴν θύραν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τὴν θύραν τοῦ ὠτός. Οἱ περισσότεροι δὲ τῶν χριστιανῶν μας ἀντλοῦσι τὴν θρησκευτικὴν των διδασκαλίαν ἐκ τοῦ ραδιοφώνου, τὸ κήρυγμα τοῦ ὁποίου εἶναι τὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου κήρυγμα, ἡ ἀγαθοεργία. Ἡμεῖς διὰ τοῦ κηρύγματος ἡμῶν ὀφείλομεν νὰ βαπτίσωμεν αὐτοὺς ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· νὰ προφυλάξωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν κινδύνων τῆς νοσηρᾶς δημοσιογραφίας καὶ τοῦ κινηματογράφου· νὰ κάμωμεν αὐτοὺς πραγματικοὺς χριστιανοὺς· υἱοὺς καὶ θυγατέρας τῆς χάριτος· νὰ γεννήσωμεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἀγαπῶσι καὶ μελετῶσι τὴν Γραφήν. Ὅταν ὅμως προσκαλῶμεν αὐτοὺς νὰ μελετῶσι τὴν Γραφήν πρέπει νὰ εἴμεθα ἑτοιμοὶ νὰ ἐξηγώμεν, νὰ διευκρινίζωμεν ταῦτα εἰς αὐτοὺς· τοῦτο δὲ συνεπάγεται ἱκανότητα ἐν τῷ κηρύττειν, τὴν ὁποίαν ὀφειλομένη νὰ ἀποκτήσωμεν διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς, σοβαρᾶς μελέτης.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐτελείωσαν τὰ θέματα τῆς πρώτης ἡμέρας τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ αἷτια τοῦ μὴ ἐκκλησιασμοῦ τῶν ἀνθρώπων. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν τὸ Συνέδριον ἤκουσε τῶν ὁμιλητῶν, οἵτινες διεπραγματεύθησαν θέματα ἀφορῶντα τὴν θεραπείαν τοῦ κα-

1. Τροήσκη ἐνθ' ἀνωτ. Ἐκ. Φάρος 1929 σελ. 22.

2. Ἐκκλ. Ἀλήθεια 18 Αὐγούστου 1923.

3. Τροήσκη ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 22—23.

καὶ. Πρῶτος δὲ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ μοναχὸς Dom Bede Frost, γνωστὸς ὡς συγγραφεὺς δόκιμος πολλῶν ἐπαικοδομητικῶν καὶ τῆς ἀσκητικῆς θεολογίας ἔργων. Θέμα αὐτοῦ ἦτο: «ἡ πνευματικὴ ζωὴ τοῦ ἱερέως». Εἰς τὸ ζήτημα, εἶπε, τοῦ μὴ ἐκκλησιασμοῦ πᾶν ἀνθρώπων πρωτίστην σπουδαιότητα κατέχει ἡ πνευματικὴ ζωὴ τοῦ ἱερέως. Πρέπει: νὰ εἴμεθα ἀπολύτως πεπεισμένοι ὅτι τότε μόνον οἱ κῆποι μας θὰ γέρωσι καρπὸν, ὅταν εἴμεθα ἠνωμένοι μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπεσπασμένοι τοῦ ἔγῳ μας: ἂν εἴμεθα ἐλάχιστον προσηλωμένοι εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν, ἄλλα ἢ ἀποδώσμεν εἰς τὴν ἑξωτερικὴν. Ἄνευ δὲ ἐσωτερικῆς ζωῆς οὐδὲν ἀπολύτως δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν. Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν ὁ P. Gratry εἶπεν: «Οὐδέποτε θὰ ἀποδώμεν χρήσιμα λειτουργοὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἂν πολλαπλασιάζωμεν τὰς ἐπιφανειακὰς προσπάθειάς ἢ συσσωρεύωμεν καλὰ ἔργα: θὰ γίνωμεν τοιοῦτοι μόνον διὰ τῆς πανισχύρου δυνάμεως, τὴν ὅποιαν δίδει ταπεινὴ καρδία εἰς τὸν Θεὸν στηριζομένη καὶ ψυχὴ σὺφρων προσκεκολλημένη εἰς Αὐτόν». Ὁ δὲ καρδιάλιος Lavignerie εἶπεν: «διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μοναχοὺς δὲν ὑπάρχει ὁδὸς μέση εὐρισκομένη μεταξὺ τῆς τελειότητος, ἂν μὴ ἐπιτευχθεῖσης, ἐπιθυμουμένης ὅμως καὶ ἐπιδιωκομένης, ἅψ' ἑνός, καὶ τῆς προέουσας ψυχικῆς διαστροφῆς ἅψ' ἑτέρου». Τὸ κύριον ὑποῦργημα τοῦ ἱερέως εἶναι τὸ εἶναι αὐτὸν μεσίτην, ὁ δὲ τοιοῦτος μεσίτης ὀφείλει νὰ εὐρίσκεται εἰς ἐπαφὴν περισσότερον μετὰ τοῦ Θεοῦ παρὰ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Καί, ὅπως ὁ Dom Delatte λέγει, «ὁ μεσίτης δύναται νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖ μόνον ὅπου ὁ ἴδιος ἔχει ἐλευθέραν τὴν πρόσδοον». Πρὸς ἀξίαν διακόνῃσιν τῶν μυστηρίων καὶ ἀποφυγὴν πάσης μηχανικότητος ἐν τῇ τελείᾳ αὐτῶν ἀπαραίτητος εἶναι διὰ τὸν ἱερέα ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἀπονέκρωσις πάσης ἀτάκτου ὁρμῆς καὶ πάθους. Ὁ ἱερεὺς ἔχει τὴν ἑξίαν, ὅσην ἄξίαν ἔχει ἡ προσευχὴ τοῦ μόνου διὰ τῆς προσευχῆς δύναται νὰ ἐλπίξῃ ὅτι θὰ ἀφομοιώσῃ τὰς ἀληθείας τῶν Γραφῶν καὶ θὰ μεταβάλῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς μέρος τῆς ψυχῆς του. Πρέπει νὰ ζήσῃ τις τὸ Εὐαγγέλιον πρὶν ἢ ἀποπειραθῇ νὰ τὸ κηρύξῃ. Θὰ ὑπάρξουν περίοδοι ἐν τῇ ζωῇ μας, καθ' ἃς θὰ ἀνακηδῆσουν ἐντὸς ἡμῶν ἀμφισβολαὶ περὶ τῆς ἀξίας καὶ τοῦ κύρους τῆς προσευχῆς—περίοδοι καθ' ἃς οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ πίστις σταθερὰ μόνον θὰ δύναται νὰ μᾶς ἔχῃ προσκεκολλημένους εἰς αὐτήν, καθ' ἃς, ὅπως ὁ ἱ. Αὐγουστίνος μὲ τὴν γραφικότητα περιέγραψε, «φθάσαντες ἐν ταχύτητι ῥιπῆς ὀφθαλμοῦ εἰς τὴν κατανόησιν Ἐκείνου τὸ ὅποιον ὑπάρχει, προσδαλλόμεθα ὑπὸ τῆς ἀδυναμίας τῆς φύσεως ἡμῶν καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὰς παλαιὰς μας συνηθείας διατηροῦντες ἀνάμνησιν μόνον Ἐκείνου καὶ ἐπιθυμίαν δι' αὐτὸν ἡσθάνθημεν ζῆσιν χωρὶς νὰ δυνηθῶμεν νὰ τραφῶμεν δι' αὐτοῦ». Ἐκεῖνοι ὅμως οἵτινες διὰ τῆς ἐπιμονῆς ἐγαύθησαν τοὺς καρποὺς τῆς προσευχῆς δύναται μετὰ τοῦ αὐτοῦ

ἱεροῦ συγγραφέως νὰ εἰπωσιν: «Αἰσθάνομαι ἐνίοτε μὲ τὴν ζωνρότητα τὰ πράγματα, τὰ ὅποια παραμένουν, ὥστε ἐκπλήττομαι πῶς ζητῶ λογικὰ ἐπιχειρήματα ἵνα πείσω ἑμαυτὸν περὶ τῆς ἀληθείας πραγμάτων τόσο ἀποδεχτῶν καὶ παρόντων ἐνώπιόν μου ὅσον εἶμαι ἐγὼ αὐτὸς εἰς ἑμαυτόν». — Ὁμιλοῦντας δὲ περὶ ἀπονεκρώσεως ἐννοοῦμεν ὅτι πολὺ περισσότερον τῆς τηρήσεως ἡμερῶν νηστείας καὶ ἐγκρατείας ἐννοοῦμεν τὴν καθυστάθην τῶν αἰσθητικῶν ὁρμῶν, αἵτινες προσηλωθεὶς ἡμᾶς εἰς τὰ πρόσκαιρα καὶ παρερχόμενα καὶ ἐμποδίζουσι τὴν ἀληθινὴν ἐνέργειαν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἵνα δι' αὐτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν δεδοξασμένην ἐλευθερίαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἀδυσίτητος ἂν ἐξαίρωμεν τὴν δύναμιν τῆς λειτουργίας ἢ κηρύττωμεν μετάνοιαν πρὸς τοὺς χριστιανούς μας, ἐφόσον ἡ ζωὴ ἡμῶν καὶ τοῦ αἵκου ἡμῶν δὲν φέρουσι «τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ». Ἄνευ τοιαύτης νεκρώσεως ἡ ζωὴ τοῦ ἱερέως θέλει εἶσθαι πτωχή, ἡ προσευχὴ τοῦ στεῖρα, τὸ κήρυγμά του ἄγονον, ἡ ἱερατικὴ διακονία τοῦ κενὴ ἐνοράσεως, δυνάμεως, χαρᾶς. Ἰδοὺ ὁ καιὸν τῆς ζωῆς τοῦ ἱερέως: Λειτουργία, προσευχὴ, μελέτη, ἐργασία, ἀναψυχή. Ἀς μὴ νομιζώμεν ὅτι ἐπειδὴ ἀφιερῶσαμεν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὸν χρόνον μας μὲ μεγαλειτέραν ἐλευθερίαν, παρὰ μὲ ὅσην χρησιμοποιοῖ αὐτὸν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ὁ ἀξιωματικός. Εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἱερέων τῆς Ἀγγλίας εὐρίσκεται ἡ δυνατότης τῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἀγγλῶν εἰς Χριστόν. Ἀς ἐννοήσωμεν καλῶς τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου: «κλητὸς Ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς Εὐαγγέλιον Θεοῦ». Ἄν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐπιστρέφουν εἰς Χριστόν, μήπως ἄρα γε συμβαίνει τοῦτο, διότι δὲν βλέπουν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκεῖ ὅπου περιμένουν νὰ Τὸν ἴδουν, ἐν τῇ ἱερῇ Αὐτοῦ; Οἱ ἄνθρωποι δύναται ν' ἀμφισβητοῦν τοὺς λόγους Του, ν' ἀρνοῦνται τὰ θαύματά Του ἐνώπιον ὅμως τελείας ἐσωτερικῆς ζωῆς τοῦ ἱερέως ἀληθῶς ἀφιερωμένης ὑπὸ Θεοῦ, σιωποῦν» (λόγοι χρυσοί). Μετὰ τὴν θαυμασίαν ταύτην ἀνακοίνωσιν ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἱερέως ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου ἐκφράσας τὴν χαρὰν αὐτοῦ καὶ τῶν συνέδρων διότι τὰς ἐργασίας τῶν παρακολουθεῖ ἀντιπρόσωπος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας προσεκάλεσεν ἐν μέσῳ παρατεταμένων χειροκροτημάτων τὸν χαράσσοντα τὰς γραμμὰς ταύτας ἵνα προσφωνήσῃ τὸ Συνέδριον. Ἀναστὰς δὲ θαυμάσια συγκινημένος διὰ τὰς ζωηρὰς καὶ αὐθορμήτους ἐκδηλώσεις τῶν Ἀγγλικανῶν ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶπον περίπου τὰ ἑξῆς:

Θαυμάσια εὐχαριστῶ τὸν πρόεδρον Dr Kidd διὰ τοὺς ὡραίους λόγους τοῦς ὁποίους ἀνθρεστήθη ὅπως εἶπη περὶ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὁ Dr Kidd εἶναι παρ' ἡμῖν γνωστὸς καὶ διὰ τὸ μέγα αὐτοῦ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπιστήμων δόκιμος τὸ ὁγκώδες σύγγραμμά του, τὸ ὅποιον πρὸ διετίας εἶδε τὸ φῶς τῆς

δημοσιότητας και αφιερωται εις την εξετάσιν του παρελθόντος και παρόντος των Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, εἶναι μὲν γνωστὸν λίαν παρ' ἡμῖν, δύναται δὲ νὰ χρησιμεύσῃ καὶ δι' ἕκαστον ὁμῶν ὡς ἀξιόπιστος πηγὴ γνωριμίας τῆς Ὁρθ. Ἐκκλησίας. Πολλῶν μέχρι τοῦδε Ἐπιτροπῶν μετέσχον, ἀφωσῶν τὰς σχέσεις τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρῶτην ὁμῶς ταύτην φορὰν μετέχω Συνεδρίου Ἀγγλικανῶν ἱερέων συνελθόντων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅπως ἐξετάσῃσι τὸ ὑψηλὸν ἔργον τῆς διακονίας των καὶ εὕρωσι τρόπους καλλιτέρας καὶ λυσιτελεστέρας διεξαγωγῆς αὐτοῦ. Καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι θὰ ἀπέλθω κατὰ πολὺ δεδιδαγμένος ἐκ τοῦ ὑμετέρου Συνεδρίου. Προσεκλήθην γὰρ ὑπὸ τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ πρώτου σημείου τοῦ θέματος ὅπερ σὰς ἀπασχολεῖ: «ἡ κατὰ τῆς πίστεως πρόκλησις». Ἀπήντησα ὅτι ὑποθέτω ὅτι ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου γνωρίζουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὅποια εἶναι ἡ κατάστασις τῆς Ὁρθ. Ἀτατολῆς ἀπὸ τῆς ἐπὶ ὀψέως ταύτης. Ἄν ἤθελον νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, θὰ ὀφείλον νὰ τοῖς τὴν ἀπροκάλυπτον καὶ μετὰ περισκέψεως γενομένην πρόκλησιν κατὰ τῆς πίστεως ἐν τῇ μεγαλειτέρῃ τμηματι τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου, τῇ ἐσταυρωμένῃ Ρωσσίᾳ. Ὑπάρχουν τινὲς καὶ δὴ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ φρονούντες ὅτι ἐν Ρωσσίᾳ ἤδη ἰδρῦθη καὶ ἐπαγιάθη ὁ ἐπίγειος παράδεισος. Τὸ μεγαλειότερον δ' ἐπιχείρημα τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῶν τούτου εἶναι ὅτι ἐν Ρωσσίᾳ δὲν ὑπάρχουν ἀνεργοί. Ἐπιτρέψατέ μοι ὅμως νὰ ἀναφέρω τοὺς λόγους τοῦ Ἀρόδου Σόουδεν, ὁ ὁποῖος εἶπε πρὸ τινος: «εἰς δύο μέρη τοῦ κόσμου δὲν ὑπάρχουν σήμερον ἀνεργοί: ἐν Ρωσσίᾳ καὶ ἐν Δάρτμοαρ (ἡ χειροτέρα φυλακὴ τῆς Ἀγγλίας), καὶ εἰς ἀμφοτέρους τὰς περιπτώσεις διὰ τὸν αὐτὸν λόγον». Καθ' ὃν χρόνον ὁμοίως ἐν τῇ ὁραίᾳ καὶ φιλικῇ ταύτῃ ἀτμοσφαιρᾷ συζητεῖτε καὶ ἐξετάζετε διατὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐκκλησιάζονται, τὰ τρία τέταρτα τῆς Ὁρθ. Ἐκκλησίας, ἡ Ρωσσία, πλήρης ἐκ τῶν πληγῶν τοῦ διωγμοῦ καὶ τῶν ἀκατανομάστων ἐξευτελισμῶν καὶ διαπομπέσεων, ἀγωνίζεται δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν τῆς Ἐκκλησίας, ἐγκλημα δ' ἀποτελεῖ διὰ τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν τέκνων τῆς ἐκκλησιασμός! Προκειμένου ἰδιαιτέρως περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ αὕτη ἀντιμετωπίζει τὰ αὐτὰ προβλήματα μὲ τὴν ὑμετέραν. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς πρὸ τινων ἐδδομάδων Συνεδρίων τῶν ἱερέων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐγένετο ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τὸ ὅποιον ἐξήτασεν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τὸ ἔργον τοῦ ἱερέως ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ. Καὶ δύναμαι μετὰ χαρᾶς νὰ εἶπω ὅτι ὑπὸ τὴν σοφὴν ἡγεσίαν τοῦ σοφοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μακαριωτάτου Χρυσοστόμου (παρατεταμένα χειροκροτήματα), διὰ τὸν ὅποιον εἰμεθα λίαν υπερήφανοι, ἤδη παρατηρεῖται ἐν Ἑλλάδι θρησκευτικὴ τις ἀναγέννησις: ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις ὑπάρχουν σήμερον ἱκαναὶ

ἐκατοντάδες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μεταλαμβάνόντων καθ' ἑκάστην Κυριακὴν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Θὰ ἐπεθύμουν ὁμῶς πρὶν ἢ καταπαύσω τὸν λόγον νὰ προσθέσω καὶ τι ἄλλο. Ἐκαστος ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι, ὅπως ἐν τῇ οικονομικῇ σφαίρᾳ πάντες οἱ πολιτικοὶ τοῦ κόσμου ἀνεγνώρισαν ὅτι ὑπάρχει ἀλληλεξάρτησις μετὰ τῶν διαφόρων κρατῶν, οὕτω καὶ ἐν τῇ θρησκευτικῇ καὶ ἠθικῇ σφαίρᾳ ὑπάρχει ἀλληλεξάρτησις μετὰ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν. Ὅλοι ἔχομεν κοινὸν σκοπόν, ἤτοι τὴν ἰδρύσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀνδὲ ἡ ἰδρύσις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ μετὰ τσαύτης δραδύτητος θαδίζει καὶ ἂν, συνεπῶς, οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐκκλησιάζονται, εἰς τοῦτο συντελοῦν μὲν καὶ ἄλλοι λόγοι, συντελοῦν ὁμῶς οὐκ ὀλίγον καὶ αἱ μετὰ τῶν χριστιανῶν οὕτων διαιρέσεις. Οἱ εἰδωλολάτραι προτιμοῦν νὰ μὴ ἀποχωρίζονται τῶν εἰδῶλων αὐτῶν, πολλοὶ δὲ χριστιανοὶ μας ἀποβαίνουν μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον εἰδωλολάτραι καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους ἔχει ὁμῶς ὀλιγώτερον καὶ ἕνεκα τῶν διαιρέσεων τῶν ἐπικρατουσῶν μετὰ τῶν Χριστιανῶν. Εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον ὅτι μετὰ τῶν ὁμῶν καὶ ἡμῶν σχέσεις φιλικαὶ στεναὶ ἀπεκατεστάθησαν καὶ προσπαθήσωμεν ὅπως πληρωθῇ ὁ κοινὸς ἡμῶν σκοπός, ἡ ἔκστασις τῆς Ἐκκλησίας».

Ἡ ἐπιστολὰ ἡμέρᾳ ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ τρόπου καὶ τῶν μεθόδων τῆς τελείως τῆς λατρείας, πρῶτης τε καὶ ἐσπερινῆς. Οἱ ὁμιληταὶ ἐτόνισαν τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως ὁμοιορρυθμίας ἐν τῇ τελείᾳ τῆς Mass ἰδιαιτέρως καὶ τὴν ἀποφυγὴν περικοπῶν καὶ προσθηκῶν, αἵτινες σκανδαλίζουν τοὺς πιστοὺς καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἀπομακρύνουν τῆς λατρείας. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς μεγάλῃ παρατηρεῖται ποικιλία εἰς τοὺς ναοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας. Ὁ τρόπος τῆς τελείας τῆς Mass ἐξαρτάται ἐκ τῆς θεολογικῆς ἀποχρώσεως τοῦ τελεουργοῦ. Ἄν οὗτος ἀνήκῃ εἰς τὴν Ἀγγλοκαθολικὴν μερίδα, εἰς ἣν ἀνήκουν καὶ ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου, τὰς ἐργασίας τοῦ ὁποῦ περιγράφωμε, μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Βιβλίου Προσευχῶν καὶ δὴ καὶ καταψήφως ὑπερβαίνων ταύτας εἰσάγει στοιχεῖα ξένα καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὴν παρὰ τοῖς Ἀγγλικανοῖς ἐπικρατήσαντα τάξιν καὶ παράδοσιν ὃς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ τὰ παρειαγόμενα ὀθνεῖα στοιχεῖα εἶναι εἰλημμένα ἐκ τῆς Ρωμαϊκῆς Missal καὶ ἐνῇ ἀρέσκουν εἰς τοὺς ἐκ τῶν Ἀγγλικανῶν Ἀγγλοκαθολικοὺς λεγομένους χριστιανούς, ἀπαρέσκουν εἰς τοὺς προτεσταντίζοντας. Ἐντεῦθεν αἱ προστρῖδι καὶ αἱ διαμάχαι αἱ σημειούμεναι εἰς οὐκ ὀλίγας ἐκ τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῶν χριστιανῶν εἰς τὰς δύο ταύτας μερίδας ἀνηκόντων. Τὴν δὲ σύγχυσιν καὶ ἀνωμαλίαν ἐπιτείνει ἡ ἐπιμονὴ τῶν Ἀγγλοκαθολικῶν ἱερέων ἢ μεγάλῃς μερίδος αὐτῶν ὅπως εἰσαγάγῃσιν εἰς τοὺς ναοὺς αὐτῶν κατὰ τὴν ἐσπερινὴν λατρείαν τὴν adoration καὶ benediction διὰ τῶν ἡγιασμένων καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν τῶν

ἀσθενῶν φυλαττομένων Ἀγίων Δώρων. Δέον δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ φόβος τῆς ἐπικρατήσεως τῆς καινοτομίας ταύτης καταδικαζομένης ὑπὸ τοῦ Βιβλίου Προσευχῶν καὶ μὴ τυγχανούσης τῆς κυρώσεως σχεδὸν οὐδενὸς Ἐπισκόπου, συνετέλεσεν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων δις ἀπόρριψιν τοῦ ἀναθεωρηθέντος Βιβλίου. Καὶ ναὶ μὲν τὸ Βιβλίον τοῦτο δὲν εἰσήγε τὴν adoration καὶ benediction, οὔτε δὲ ἦτο δυνατόν τοῦτο νὰ γίνῃ, ἐφόσον αὕτη ἀντιστρατεύεται εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Μεταρρυθμίσεως καὶ οὐδενὸς τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐνορίας ἀπολαύει, εἰσήγεν ὁμοῦ ὡς θεσμὸν τὴν διαρκὴ παρακαταθήκην (reservation) τῶν Τιμίων Δώρων, ἵνα παρὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας χρησιμοποιῶντες οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ ποιοῦνται τὴν adoration καὶ benediction. Τινὲς δὲ τούτων φθάνουσι μέχρι τοιούτου σημείου ἀπομιμήσεως τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, ὥστε τὴν τελετὴν τῆς «λατρείας» τελοῦσιν εἰς αὐτὴν τὴν λατινικὴν γλῶσσαν καὶ εὐρισκόμενός τις ἐν ναῷ Ἀγγλικανικῷ, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ καινὰ ταῦτα καὶ παράδοξα ἐπιτελοῦνται, ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐν Λατινικῷ ναῷ παρίσταται καὶ Λατίνους ἱερεῖς ἀκούει. Πόσον τῷ ὄντι εὐτυχεῖς εἴμεθα ἔχοντες τὴν ὑπέροχον ὁμοιομορφίαν τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει τὸ «Τυπικόν» μας καὶ πόσον κακῶς σκέπτονται οἱ ἱερεῖς ἐκεῖνοι, οἵτινες νομίζουν ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ προσθέτουν ἢ νὰ περικλύπτουν ἐκ τῆς θείας λατρείας ἐπὶ σκανδαλισμῷ ἀνυπολόγιστον τῶν Χριστιανῶν!

Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ Συνέδριον. Ἀποῦ ὡμίλησαν καὶ τινες ἄλλοι σύνεδροι ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς τελέσεως τῆς λατρείας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου ἐκήρυξε τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ συνοψίσας τὰ λεχθέντα καὶ τονίσας τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνότητος. Λαθὼν δ' ἀφορμὴν ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντων περὶ ἐνότητος ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ ὁμολογίᾳ ἐξήτασεν ἐν συντομίᾳ καὶ τὰς σχέσεις ταύτης μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐκφράσας δὲ τὴν χαρὰν τοῦ «διὰ τὴν μετὰ τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐπιτευχθεῖσαν συμφωνίαν ἐπικοινωνίας μυστηριακῆς», εἶπεν ὅτι αἱ αὗται ἀρχαί, αἵτινες ἐτηρήθησαν εἰς τὰς μετ' αὐτῶν διαπραγματεύσεις, ἂν τηρηθῶσι καὶ εἰς τὰς μετὰ τῶν Ὁρθόδοξων, εἶναι δυνατόν νὰ φθάσωμεν εἰς ἀποτελέσματα εὐχάριστα. Προκειμένου δέ, εἶπε, περὶ τῆς ἐνώσεως ἡμῶν μετὰ τῶν ἐλευθέρων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀγγλίας, αὕτη παρουσιάζει πολὺ μεγαλειότερας δυσκολίας λόγῳ τῆς διαφορᾶς τῆς ἀντιλήψεως ἡμῶν καὶ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης. Δὲν ἰσχύει ὁμοῦ τὸ αὐτὸ ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ρώμην. Ἰκανὸς αὐτῆς διδασκαλίας, εἶπεν, ἂν μετὰ ψυχραιμίας ἐξετάσωμεν, θὰ ἴδωμεν ὅτι δὲν ἐμπεριέχουν τὰς πλάνας, τὰς ὁποίας νομίζομεν ὅτι περιέχουν. Ὡς λ.χ. τὰς διδασκαλίας αὐτῶν περὶ Καθαρτηρίου καὶ ἐπικλήσεως τῶν Ἀγίων. Ἦτο δὲ ἔργον τῆς θ. Προνοίας τὸ ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐν Ἱερὸν Συνέδριον, λόγῳ τῆς σπουδῆς αὐτῶν ὅπως ἕκα-

στος ἀπέλθῃ εἰς τὰ ἴδια, δὲν εἶχον τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον νὰ καθορίσουν ἀκριβέστερον τὰς διδασκαλίας ταύτας.

Ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἀνταποκρίσεως, μετέβην εἰς Ὁξφόρδην ἐπὶ τῇ συγκλήσει τοῦ Συνεδρίου τούτου τῶν Ἀγγλικανῶν ἱερέων ἵνα διδασκῶ καὶ καταρτισθῶ ἐτι μᾶλλον ἐν τῇ ἔργῳ τῆς διακονίας μου. Καὶ ὅντως ἐδιδάχθην οὐκ ὀλίγον ἐκ τε τῶν σπουδαίων καὶ σοφῶν ἀνακοινώσεων, τὰς ὁποίας μετὰ προσοχῆς παρηκολούθησα, καὶ ἐκ τῆς μετὰ τῶν συνέδρων ἀναστροφῆς μου. Μοὶ ἐδόθη καὶ αὖθις ἡ λαμπρὰ εὐκαιρία νὰ ἔλθω εἰς στενωτέραν ἐπαφὴν μετ' Ἀγγλῶν ἱερέων, νὰ ἀκούσω τὰς γνώμας καὶ τὰς ἀντιλήψεις αὐτῶν ἐπὶ ζωτικῶν προβλημάτων τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱερατικῆς ἀποστολῆς καὶ νὰ γνωρίσω τοὺς τρόπους καὶ τὰς μεθόδους, τὰς ὁποίας χρησιμοποιοῦν ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει πολλῶν συγχρόνων κοινωνικῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἕκαστος λειτουργὸς ὀφείλει νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ δώσῃ τὴν προσήκουσαν λύσιν ἐπ' αὐτῶν. Ἐκτὸς ὁμοῦ τῶν ἐντυπώσεων τούτων καὶ τῆς διδασκαλίας, τὴν ὁποίαν ἀπεκδέμισα, ἐγκατέλειπον τὴν Ὁξφόρδην ἔχων ἐτι μᾶλλον ἐνισχυμένην τὴν πίστιν καὶ πεποίθησιν, ὅτι θαύματα δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Ἑλλάδι, ὅταν ἡμεῖς οἱ Κληρικοὶ ἀρθώμεν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀγίας ἡμῶν ἀποστολῆς. Χάριτι θεῷ ἡ Ἐκκλησία μας δύναται νὰ καυχῇ διὰ τὴν καθαρότητα καὶ τὴν διαύγειαν τῆς πίστεως, ἣν ἀμόλυντον τηρεῖ. Παρ' ἡμῖν δὲν ἐπισυνέβησαν παρεκκλίσεις ἐν τῇ πίστει οὔτε πρὸς τ' ἀριστερά, οὔτε πρὸς τὰ δεξιὰ· τηροῦμεν τὴν μέσην, τὴν βασιλικὴν ὁδὸν καὶ εἰς τὰ δόγματα καὶ εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν τάξιν καὶ τὴν πειθαρχίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Εἶναι, ἐπιτραπῆτω μοι νὰ εἰπῶ, ἀνώμαλοι διανοητικῶς ὅσοι ἰσχυρίσθησαν ἢ ὑπάρχουσιν ἀκόμῃ ἰσχυριζόμενοι ὅτι χρήζουσιν μεταρρυθμίσεως καὶ τὰ ἡμέτερα. Ἐχομεν θησαυρὸν μοναδικόν, αὐτὸν τὸν πολὺν μου μαργαρίτην, διὰ τὸν ὅποιον μάς μακαρίζουν καὶ μᾶς καλοτυγχίζουν ὅσοι ἔτυχε ἐπισταμένως τὰ καθ' ἡμᾶς νὰ μελετήσουν. Ὑπάρχει καὶ παρ' ἡμῖν ἀνάγκη μεταρρυθμίσεως, ναὶ! πλὴν μεταρρυθμίσεως ἡμῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τῆς ἀγιότητος κυρίως τῆς ζωῆς σύρωμεν ὅπισθεν ἡμῶν τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς ἡμᾶς λογικὸν ποίμνιον καὶ προσαγάγωμεν αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ Τελειωτοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν.

Λονδίνον, Ἰούλιος, 1932.

Γ. Ο. Μ. ΑΡΧΙΜ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΔΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΑΜΒΩΝΑ

ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ

38.

'Αναγκαῖαι προϋποθέσεις

(Κυρ. μετὰ τὴν Ὑψασιν.—18 Σεπτεμβρίου)

«Ὅστις θέλει ὁπίσω μου ἰδεῖν, ἀπαρ-
τηρέτω ἑαυτόν καὶ ἀράτω τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μεν»

(Μάρκ. γ'. 31)

Διὰ τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας (Μάρκ. γ'. 34-θ'. 1) ἡ Ἐκκλησία προβάλλει ἐνώπιον τῶν πιστῶν τὰς ἀναγκαῖας προϋποθέσεις. ὑπὸ τὰς ὁποίας καὶ μόνας θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπωφεληθῶμεν τῶν δωρεῶν τῆς Θυσίας τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν ἡ προλαβοῦσα ἱερὰ ἐροτὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ μᾶς ὑπέμνησε τόσον ζωηρῶς.

Α'.—Δὲν χρειάζεται ὁπαδούς «ὅπως—ὅπως» ὁ Χριστός, οὐδ' ἐνδιαφέρεται διὰ νὰ ἔχη πολλοὺς οἱ ὁποῖοι θὰ Του φωνάζουν «Κύριε, Κύριε». (Ματθ. ζ'. 21). Ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχη φίλους ἀφωσιωμένους, ἐτοιμοὺς νὰ ἐφαρμώσουν τὸ θέλημα τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς καὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὸν θεῖον προορισμὸν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπως Ἐκεῖνος τελειῶς ἐξεπλήρωσε τὴν ἰδικήν Του ἀποστολὴν «γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ Σταυροῦ» (Φιλίπ. β'. 8). Διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖ, πρῶτιστα πάντων, τὴν ἐλευθέραν, τὴν ἀβίαστον ἐκλογὴν, τὴν ἀληθινὴν προτίμησιν, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ ἀληθινὸν πόθον πρὸς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν τελειότητα, τὴν ὁποίαν μόνον ἐν τῷ Χριστῷ δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ εὔρη.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ὅμως, καθ' ἣν ἡ ἐκλογὴ θὰ ἔχη γίνῃ, δὲν δύναται πλέον νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου θέσις διὰ πράγματα φθαρτά· δὲν δύναται νὰ ὑποκύπτῃ ὁ πιστὸς εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἀγαπῶν τὸν Χριστὸν ὑπὲρ πάντα θὰ τὸν ἀγαπήσῃ καὶ ὑπὲρ ἑαυτόν, θ' ἀπαρνηθῇ πρὸς χάριν Του ὁλόκληρον τὸν ἑαυτόν του, τὰς σενηθείας του, τὰς κλίσεις του, τὰς ἀδυναμίας του, τὰς ἐπιθυμίας του, τὴν σοφίαν του, πᾶν ὅ,τι ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ «Ἐγώ» του, ἢ πρὸς τὸ ὁποῖον ἀγάπῃ ἀποτελεῖ τὴν ὄψιν πάσης ἁμαρτίας.

Ἀγαπῶν τὸν Χριστὸν ὑπὲρ πάντα, παρ' αὐτοῦ ἀντιῶν θάρρος καὶ δύναμιν, ὁ πιστὸς αἰσθάνεται ἑαυτὸν πρόθυμον νὰ «ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ». Φέρει μετὰ ἐγκατεργασίας τὰς δυσκολίας καὶ τοὺς πειρασμοὺς τῆς ζωῆς καὶ ὥς μόνον ὁδηγὸν ἐν τῷ βίῳ ἔχει τὸ παράδειγμα τοῦ Ἑσταυρωμένου Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου ἀκολουθεῖ τὰ αἱματοβαφῇ ἔχνη (Α'. Πέτρ.).

Β'.—Πιστοὶ βεβαίως ὑπάρχουσι σήμερον πολλοί, ἢ μᾶλλον ἰσχυρίζονται πολλοὶ ὅτι πιστεύουσιν εἰς τὸν Χριστόν. Ἀλλ' ἀρὰ γε ἔχουν τηρηθῇ δι' αὐτοὺς αἱ προϋποθέσεις αὗται; Τηροῦνται δι' ἡμᾶς τὴν στιγμὴν ταύτην;

Εἶναι ἀπόλυτος ἡ ἐκλογὴ μᾶς καὶ μοναδικὴ ἡ ἀφοσίωσίς μᾶς εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις «παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν» (Ἐφεσ. ε'. 2). Αἰσθανόμεθα τὸ ἡθικὸν θάρρος, τὸ ὁποῖον μόνῃ ἡ ἀγάπῃ πρὸς τὸν

Χριστὸν ἐμπνέει. καὶ ἔχομεν ὅλην τὴν ἀκλόνητον ἀπόφασιν νὰ ὑπομείνομεν πᾶσαν κάκωσιν χάριν τῆς πραγματώσεως τοῦ προορισμοῦ μᾶς. Ἀκολουθοῦμεν ἐν τῇ ζωῇ τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ.

Πολὸν φοβοῦμαι ὅτι τὰ πράγματα πᾶν ἄλλο ἢ δύνανται ν' ἀπαντήσωσι καταφατικῶς εἰς τὰ ἀδυσώπητα αὐτὰ ἐρωτήματα...

Δὲν ἔχομεν ἢ νὰ προσέξωμεν τί γίνεται εἰς τὰς λεγομένας χριστιανικὰς κοινωνίας;

Διὰ τί ὅχι καὶ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι συμβαίνει εἰς τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μᾶς;

Καὶ ἔπειτα παραπονοῦνται μερικοὶ διότι δὲν ἠλλάξεν ἀκόμη τοῦ κόσμου ἡ μορφή, παραπονοῦνται διότι ὑπάρχει ἀκόμη ἡ ἀδικία καὶ ἡ κακία εἰς τὸν κόσμον!...

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ φύγῃ τὸ κακὸν ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐὰν ὁ καθεὶς δὲν φροντίσῃ νὰ τὸ ἐκριζώσῃ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν ἰδικήν του ψυχῆν;... Πόσον ἀγαπᾷ ὁ κόσμος ν' αὐταπατάται!... Καὶ ὅμως τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἀπευθύνεται πρὸς τὰ άτομα, πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν ἰδιαιτέρως...

Καὶ ἡ σημερινὴ ἀκόμη πρόσκλησις «ὅστις θέλει...» ἀπευθύνεται πρὸς τὸν καθένα ἐξ ἡμῶν.

Πόσοι θ' ἀκολουθήσουν τὴν φωνὴν τῆς;

Ἀγαπητοί. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καίξῃ τις ἀπυρομαχίαν μετὰ τὰς θείας ἀληθείας. Καὶ εἶναι ἐμπαιγμὸς τὸ νὰ νομίζῃ τις ὅτι δύναται νὰ δώσῃ μέρος μόνον τῆς ψυχῆς του εἰς τὸν Χριστόν. Ὁ ἴδιος τὸ εἶπεν· εἶναι τελειῶς ἀσυμβίβαστον τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου. «Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεῦν καὶ μαμωνᾷ» (Ματθ. ζ'. 24) καὶ ἡ ἐκλογὴ πρέπει νὰ γίνῃ ἀπαξ διὰ παντός ἀπόλυτος καὶ ὀριστική. Δὲν ἐκβιάζεται κανεὶς· «Ὅστις θέλει...».

39.

Γινώθι σαυτόν

(Κυρ. 4'. Λουκᾶ.—25 Σεπτεμβρ.)

«Ὅταν δὲ Σίμων Πέτρος προσεπερὶ τοῖς γονεσὶν Ἰησοῦ λέγων· Ἐβλάδα ἀπ' ἐμοῦ, ἐπὶ αὐτῷ ἀπεκρίθη λέγων, Κύριε...

(Λουκ. ε'. 8)

Ἀπὸ τὴν ὥραιαν διήγησιν τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς (Λουκ. ε'. 1—11) ὡς προσέξωμεν ἰδιαιτέρως τὸν Πέτρον γονυπετοῦντα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καὶ ἐξομολογούμενον· «ἐξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε». Γνωρίζομεν ἀρὰ γε ἡμεῖς πόσον ἀνάξιοι εἴμεθα διὰ νὰ παριστάμεθα ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ μάλιστα νὰ τὸν ὑποδεχόμεθα ἐντὸς τῶν καρδιῶν μᾶς; Γνωρίζομεν διόλου τὸν ἑαυτόν μας;

Α'.—Δὲν εἶναι ἀγνωστον εἰς κανένα ὅτι ὡς βάσις πάσης ἀρετῆς καὶ ὡς ἡ ἀληθεσττέρα φιλοσοφία ἐθεωρεῖτο καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἡ ἱκανότης τοῦ νὰ γνωρίζῃ ἕκαστος ὅ,τι συμβαίνει ἐντὸς τῆς ψυχῆς του, τὰς πραγματικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς πραγματικὰς ἀδυναμίας του. Εἶναι γνωστὸν δὲ τὸ παράδειγμα τῶν μαθητῶν τοῦ Πυθαγόρα, οἵτινες ἐξήταζον ἑαυτοὺς καθ' ἑαυτὴν διὰ νὰ βεβαιωθῶσιν, ἂν ἐπραξαν τὸ καθήκον

των κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας· «ποὶ παρεβήν· τί δ' ἔρεξα· τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη»·

Ὁ τρόπος ὅμως τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ καὶ ὁ βαθμὸς τῆς γνωριμίας του ἐξαορτᾶται τελείως ἀπὸ τὸ φῶς, ἐπὶ τὸ ὅποιον γίνεται, ἀπὸ τὸν γνῶμονα, μετὰ τὸν ὁποῖον μετροῦμεν τὰς πράξεις μας. Ὡς ὅ· ἀκριβέστερος ὁ γνῶμων, τόσο ἀσθηρότερος ἀποβαίνει ὁ ἐλεγχος καὶ τόσο πραγματικώτερον καθίσταται τὸ ἀποτέλεσμα.

Φῶς καὶ γνῶμονα, ὑπὸ τὰ ὁποῖα ὁ χριστιανὸς ἐκταίξει ἑαυτόν, δὲν ἔχει ἄλλον ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὅστις εἶναι «τὸ φῶς τοῦ κόσμου», (Ἰω. η' 12) «ἡ ἀληθεῖα καὶ ἡ ζωὴ» (Αὐτ. ιδ' 6), ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὅστις μόνος εἰς τὸν κόσμον εἶχε τὸ θάρος νὰ εἴπῃ «τίς ἐξ υἱῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;» (Αὐτ. η' 46) καὶ «ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς» (Αὐτ. 12).

Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἀκολουθίας τῶν ἱχνῶν τοῦ Χριστοῦ. Οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ παραδείγμα Του εἶναι πράγματι διαρκῶς ἐνώπιόν μας, καθ' ὅλας τῆς ζωῆς μας τὰς λεπτομερείας·

Β'.—Ἡ Ἐκκλησία μας θεωρεῖ τόσο ἀπαραίτητον τὴν τοιαύτην ἐρευναν τοῦ βάθους τῶν καρδιῶν μας, ὅσον ἄνευ τῆς ἐρεῦνης ταύτης εἶναι ἀδύνατος ἡ συναίσθησις τῆς ἁμαρτωλότητος, ἀδύνατος ἡ μετάνοια ἄρα καὶ ἀκατόρθωτος ἡ συγχώρησις, τὴν ὁποῖαν ὁ Κύριος εἶναι πρόθυμος νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μετανοοῦντας ἁμαρτωλοὺς.

Ἄλλοτε διότι δὲν εἴμεθα ἐπαρκῶς διαφωτισμένοι περὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἄλλοτε διότι δὲν προσέχομεν, ἄλλοτε διότι παρασυρόμεθα ὑπὸ τῶν πειρασμῶν, ἄλλοτε διότι δὲν ἔχει ἀκόμη ἐκριζωθῇ ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας ἡ κλίσις πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, πταίομεν πολλάκις...

Ἐὰν συνηθίσωμεν νὰ παρατρέχωμεν τὰ μικρὰ ἐλαττώματα, ν' ὀδισσοῦμεν πρὸς τὰ μικρὰ σφάλματα, θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή καθ' ἣν ἡ συνείδησις θὰ ἀμβλυνηθῇ, θὰ παύσῃ νὰ μᾶς ἐλέγχῃ καὶ διὰ τὰ βαρύτερα ἐγκλήματα καὶ ἡ καταστροφὴ τότε θὰ εἶναι πλέον ἀνεπανόρθωτος.

Ἀλλὰ πλὴν τούτου «πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή» ἀποτελεῖ παρέκκλισιν ἀπὸ τοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ βαδίσωμεν, ἀστοχίαν ἀπὸ τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον μᾶς ἐταξεν ὁ Θεός, κηλὶδα εἰς τὴν ἐν ἡμῖν εἰκόνα τοῦ Οὐρανίου Πατρός, καθύβρισαν τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἡγοράσθημεν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Πῶς εἶναι δυνατόν, μετὰ τὴν πρόφασιν ὅτι εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντα παραπτώματα, νὰ τα ἀφίνομεν νὰ μας ἀπομακρύνουν τόσο ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς γαλήνης;

Ἀνάγκη τακτικοῦ ἐλέγχου Ἀνάγκη προσφυγῆς εἰς τὸ Μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως, δι' οὗ καὶ ὁ ἐλεγχος ἐπιτυγχάνεται ἀσφαλέστερος καὶ ἡ θεραπεία ἐπέχεται τοῦ κακοῦ καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῶν σχέσεων μας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν συντελεῖται.

Πολλοὶ παραμελοῦν τελείως τὸν ἐλεγχον τοῦ ἑαυτοῦ των, ἄλλοι τὸν ἀποφεύγουν συστηματικῶς, ἄλλοι

ἀκούονται εἰς τὸ νὰ προσέχουν μόνον τὰ μεγάλα ἐγκλήματα καὶ συνήθως εἶναι ἡ πρόφασις ὅτι δὲν εἴμεθα «ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων». Τὸ παράδειγμα τοῦ Πέτρου ἅς μᾶς διδάξῃ νὰ γονυπετήσωμεν ἐκκαπὶν τοῦ Χριστοῦ ἀναγνώριοντες πόσον κακὸν κἀννομεν ἐναντίον τοῦ καὶ τοῦ μας διὰ τῆς τοιαύτης ἀλογίας μας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Πρὸς τὴν σκοπὸν:

Ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν ἀνέγνων ἐν τῷ ταπεινῷ ἐξομολογῶν ἀσπαστικῇ διατάξει «πρὸς λειτουργίας θεατρῶν καὶ μίσην τάξεως καὶ ἐκκοσμίαν ἐν αὐτοῖς», μετὰ δὲ τῶν «μίσων ἐκκοσμίαν» καταλήγεται ἀπαγορεύσις τῆς ἀπὸ σκηρῆς διδασκαλίας ἔργων θεατρικῶν, «ὅν τὸ περιεχόμενον, αὐ σκηραὶ καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀποδόσεως προσβάλλουν τὰ δημόσια ἥθη, καθύβρισαν δι' ἐπεριστέρον σατέρας τῶν δογμάτων καὶ διατάξεων τῆς χριστιανικῆς ἢ ἄλλης θρησκείας, τῶν λειτουργῶν αὐτῆς ἢ τοῦ ἱερατικοῦ σκηματος» κ.λ., προστίθεται δ' ἐν τέλει τῆς ἀσπαστικῆς ταύτης διατάξεως ὅτι αὐτὴ «προβλέπει ἀσθηρῶς κοινὰς διὰ τοὺς παραβάτας». Ἀλλ' εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἐπὶ τῶν διεξαγόντων τις θεατρικῆς παρ' ἡμῖν ἐπιχειρήσεις οὐδὲ μία σημασία δίδεται εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀσπαστικῇ διατάξει. Ἐπὶ τῆς σκηρῆς, εμφανίζονται ἡθοιοποιοὶ ἐποικνεύμενοι κληρικὰ πρόσωπα, φοροῦντες ῥάσα, παρφοδόντες ὑπὸ τροπάρια καὶ ψάλλοντες καὶ ἀσχημονοῦντες κατὰ τὸν ἀναιδέστερον τρόπον ἐπὶ τῶν σαρδόνιων χιλιῶν θεατῶν ἀμφοτέρων τῶν γένων, μεγάλων καὶ μικρῶν, ἐπὶ ἡδοναίμεθα νὰ κατοισιάσωμεν ὁμοιωμένη θεάτρα καὶ ὁμοιωμένας παρουσιάσεις «διδασκαλίας» ἐπὶ τῶν σκηρῶν ταύτῃ, ἀλλ' ἡ ἀσπασμία, τῆς ὁποίας ὅργανα παρίστανται παντὶ καὶ αὐτοῖς, εἶναι ἀναισθητῶς ἐνήμερος τῶν διαπραγματιῶν. Ἐγ' ὅσον εἴμεθα ἐκδημιωμένη ἢ προσημαδία διατάξις καὶ διὰ τὸν τρόπον ταύτην, πᾶς σπαστικὸς ἐκείνῳ πλῆθους δεκασιῶται νὰ ἐρρηθῇ πρὸς μὴ σκηρῶν ἐκδημιωμένη παρουσία διατάξις, ἐγ' ὅσον δι' οὗ τρηπύται πῶς αὐτὴ ἡ ἀσπασμία συντελεῖ εἰς τὴν πειρηθῆναι τοῦ γνήθους τῆς, τὸ δὲ διὰ χεῖριστος, τίς τὴν νὰ σχηματισθῇ παρὰ τῷ κοινῷ ἢ γνήθῳ αὐ ἔχει τὸ ἡθικόν αὐ ἀβηθῆναι τόσο ἀνέμῃ, ὥστε νὰ μὴ ἀντιλαμβάνηται τὴν ἐκ τῆς τοιαύτης δηλητηριάσεως τὴν ἀρκούν ποσὶ ἐλλειπτικῶν ἡθῶν ἀποκλείουσας ἡθῶν.

25αυτοῖς ἱεράρχου.

Τῇ 20 παρελθόντος Ἰουλίου ἐνοικήθη ἐν Σπόρτη ἡ εἰκοστὴ πέμπτη ἐπειρηθὶς τῆς ἱεραρχικῆς δια-

κονίας τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Μοντηβιάνας καὶ Λαζεδαιμονος κ. Γερμανοῦ Τρωϊάνου. Ὁ σεβ. Γερμανὸς καταγόμενος ἐκ Κεφαλληνίας καὶ τὰ ἱερωτικά γραμμάτια ἀποδίδους ἐκ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ μητροπολίτου Κεφαλληνίας Γερμανοῦ Καλὶντὸν πρῶτον ἀπὸ τῆς κατὰ Χάλκην ἑκκλησιαστικῆς σχολῆς μετὰ τῆς αὐτῆς δ' ἀποφοίτησεν ἐν Ἡονίῳ. Ἐνθα διακόνησεν ὡς διακόνος τῆς ἐκεί θρυλολόγου ἑλληνικῆς κοινοῦτοῦ, εἰς δὲ ἐφημερεύσας ἐν Βουδαπέστη καὶ Ἰνσούρ ἀνέλαβεν κατόπιν τῆς διακονίας τοῦ ἱεροῦ κληρικῆτος ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Χαλκίδος καὶ τῇ μητροπόλει Ἀθηνῶν. Τῷ 1902 γεννοῦντο τῇ ἐπαρχίᾳ Μοντηβιάνας καὶ Λαζεδαιμονος διὰ τῆς εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τῶν Ἀθηνῶν ἐκλογῆς τοῦ ἑπισκόπου αὐτῆς Θεολήτου. Κατανοθεῖσας δὲ τῆς χειροτονίας τοῦ δι' αὐτὴν ἐκλεγέντος ἀρχιμ. Ἀκασίου ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῇ 16/29 Ἰουλίου 1907 ὁ ἐν τῷ μεταξὺ ἀνακαθὼν τὴν ἀρχιεπισκοπείαν τῆς Συνόδου ἀρχιμ. Γερμανὸς Τρωϊάνος, προχειρισθεὶς δ' εἰς ἐπίσκοπον τῆς λαχούσης αὐτῷ ἐπαρχίας ποιμαίνει ἔκτοτε αὐτὴν ἐπὶ τέταρτον αἰῶνα μετὰ πολλῆς τῆς συνέσεως.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἀπὸ 1ης προσεχούσης Ὀκτωβρίου ἀρξομένην ΟΘ. Συνεδρικὴν περίοδον ἀπαρτισθήσεται ἐκ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πλωμαρίου Κωνσταντίνου, Βελλὰς καὶ Κονίτης Ἰωάννου, Ζιχνῶν Ἀλεξάνδρου, Ἐδεσσης Κωνσταντίνου, Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου, Βερροίας καὶ Ναούσης Πολυκαρπῶν, Ἡλείας Ἀντωνίου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Πολυκάρπου, Σύρου Φιλαρέτου, Φεικίδος Ἰωακείμ, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἰεζεκιήλ, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεοκλήτου. Ἡδὲ ὁ Μακ. Πρόεδρος ἀπέστειλε, συμφώνως τῷ Καταστατικῷ Χάρτι τῆς Ἐκκλησίας, τὰ προσκλητήρια γράμματα πρὸς τοὺς νέους Συνέδρους.

— Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Τρίτης ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεδέχθη τὰς ὑποβληθείσας αὐτῇ παρατήσεις τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φθιώτιδος Ἰακώβου καὶ Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν Ἀθηναγόρα, προβάσα δὲ εἰς πλήρωσιν τῶν κανονικῶς χηρευσασῶν Μητροπόλεων κατέστησε Μητροπολίτην Φθιώτιδος πρῶτον τὸν Ναυπακτίας καὶ Ἐρυθρῆς Ἀμβρόσιον, Παραμυθίας δὲ καὶ Φιλιατῶν τὸν Θάσου Γεώργιον. Εἰς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας πρῶτον Φθιώτιδος Ἰακώβον καὶ πρῶτον Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν Ἀθηναγόραν ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπεφάνισε νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς παρασχεθείσας εἰς αὐτὴν ὑπ' αὐτῶν ὑπηρεσίας. Ὁ νέος Μητροπολίτης Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος παρεπιδειμὼν ἐν Ἀθήναις ὡς μέλος τοῦ Κ. Συμβουλίου

τοῦ Ὄργανισμοῦ Διοικήσεως Ἐκκλησιᾶς Περιουσίας, ἐποιήσατο ἅμα τὴν καταστάσει αὐτοῦ εἰς τὴν νέαν Μητροπολιν εὐχαριστίαι ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μετὰ δὲ τὴν λήξιν τῆς συνεδρίας ἐξελέσθη τὰ μέγα μνημεῖα ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ αγ. Ἀνδρέου.

— Ἐν τῇ ἑσπρινῇ συνεδρίᾳ αὐτῇ τοῦ Κ. Συμβουλίου τοῦ Γραμματεῖος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κλήρου, ὅπου τὴν συνεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἀπεφάνισεν ὅπως διανεμῇ εἰς τοὺς ἐφημερεύοντας τοὺς ἀρβανονίας ἀρμυνοὺς πέντε ἀρχὸς τοῦ δραχμῶν ποσὸν περὶ τὸ 500.000 δραχμῶν διὰ τὴν τριμηνίαν Σεπτεμβρίου, Ὀκτωβρίου Νοεμβρίου 1932.

— Ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπεφάνισθη ὅπως καταρτισθῶν τὰ κατὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ κατὰ ἑκάστην Μητροπόλιν ἑπισκοπικά δικαστήρια, ἀποτελλόμενα δὲ καὶ σχετικὴ Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας.

— Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπέλυσεν Ἐγκύκλιον πρὸς τὸν ἱερὸν Κλήρον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀσθηροτάτα ἀπαγορεύων πᾶσαν ἀνάμειξιν εἰς τὰ τῶν πολιτικῶν ἐκλογῶν καὶ παραγγέλλων ὅπως ὁ Κλήρος ὑπεράνω τῆς πολιτικῆς ἰσάμενος συντελῇ εἰς τὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην τοῦ λαοῦ.

— Ἐξεδόθησαν μέχρι 31 Αὐγούστου 1932, ἀποφάσεις τοῦ Καντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησιᾶς ἐπὶ τοῦ διαχωρισμοῦ τῆς ἀκινήτου περιουσίας τῶν ἱερῶν μονῶν τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων, Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Μητροπόλεων Λαρίσης, Σμάρτης, Γρεβενῶν, Ναυπακτίας, Ἐλασσῶνος, Παροναξίος, Μηθύμνης, Μεσσηνίας, Λευκάδος, Κίτρου, Σάμου Ἰκαρίας, Σερῶν, Πρεβέζης, Ἀκαρνανίας, Θήρας, Ὑδρας, Καρδαμύλων, Μυτιλήνης, Φλωρίνης, Γιαννιτσῶν.

— Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ νεοδημιτοῦ Ἰδρύματος τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐνώσεως τῶν Νέων ἐτελεσθῇ τὸ πρῶτον πανηγυρικῶς ἡ ἐφετεινὴ ἐπέτειος αὐτῶν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου, τῶν σεβ. μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἄλλου ἐκλεκτοῦ κόσμου. Ὁ πρόεδρος τῶν Ἐνώσεων αἰδέσμι. Ἀγγελος Νησιώτης εἶπε τὸν ἀπολογισμὸν τῆς μέχρι τοῦδε δράσεως αὐτῶν, εἶτα δ' Α. Μ. εὐλογῶν τὸ ἔργον ἐξέφρασε τὴν εὐχαρίστησιν αὐτοῦ πρὸς πάντας τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ κοπιῶντας. Τὸ ἔργον τῶν Ἐνώσεων ἐξήραν μετὰ ταῦτα καὶ οἱ σεβ. μητροπολίται Θεσσαλονίκης κ. Γεννάδιος, Χαλκίδος κ. Γρηγόριος καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Ἱ. Μεσολογγεῖς. Ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν Ἐνώσεων ἐκθέσεως τῶν πεπραγμένων προκύπτει ὅτι ἡ Ἐνωσις ἠδυνήθη νὰ ἀποκτήσῃ ἰδιόκτητον ἴδρυμα, νὰ καταρτίσῃ 180 ἐτηματα ἐν Ἀθήναις, Πειραιεὶ καὶ περιχωροῖ ἀριθμούντα 25.000 μέλη, νὰ ἰδρύσῃ φοιτητικὸν ὅμιλον ὁργανώσαντα ὑπὲρ τὰ 10 κατηχητικὰ σχολεῖα ἐν τοῖς ναοῖς, νὰ ὁργανώσῃ 3 νυκτερινὰ σχολὰς καὶ μίαν σχολὴν ἐλευθέρων ἀγραμμάτων ἐνηλίκων καὶ νὰ ἐκδίδῃ ἀνελλιπῶς ἴδιον ὄργανον, τὴν «Καινὴν Κτίσιν», ἣτις εἰσερχεται ἐφέτος εἰς τὸ δεκάτον ἔτος.

— Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἱ. μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων λειτουργοῦσιν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ α) 50 ἐνοριακά Κατηχητικὰ σχολεῖα καὶ δύο ἀνώτερα, ἐν οἷς διδάσκουσιν ὁ ἱεροκλήρυξ τῆς ἐπαρχίας, ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς μητροπόλεως καὶ εἰς δημοδιδάσκαλος κληρικὸς, εἰς δὲ τὰ χωρία οἱ ἀπόφοιτοι ἱερατικῶν σχολῶν ἐφημέριοι καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ὁμοίων ἐδαπανήθη-

σαν δρχ. 12.000. β) Φιλόπτωχον Ταμείον ὁ ἅγιος Σεραφείμ συντηρούμενον ἐκ μηνιαίων συνδρομῶν τῶν μελῶν, τῶν ναῶν καὶ τῶν μονῶν καὶ ἐξ ἐτησίας χορηγίας τοῦ ὑπουργείου Προνοίας, βοηθοῦν τοὺς ἀπόρους, ἀποφυλάκισον τοὺς διὰ μικρὰ χρῆα κρατουμένους, χορηγοῦν διὰ τὸ συσσίτιον τῶν ἀπόρων φυλακισμένων, προκίβζον κατ' ἔτος μίαν ἄπορον κόρην, διευκολύνον τὴν σπουδὴν ἀπόρων μαθητῶν εἰς Ἱερατικάς σχολάς, γυμνάσια, διδασκαλεῖα, εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, παρέχον ἐπιχορηγήσεις εἰς φιλανθρωπικά καὶ ἐκπαιδευτικά καθιδρύματα ὅποια ὁ Οἶκος Τυφλῶν Καλλιθέας, τὸ Ἐκκλῆσ. Ὁρφανοτροφεῖον Βουλιαγμένης καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης, ἀνεργοῦν καταθέσεις πρὸς ἰδρυσιν Νοσοκομείου κλ. γ) Ταπητουργικὴ σχολή, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐργάζονται 50 ἄποροι κορασίδες ἐπὶ μισθῷ καὶ τῆς ὁποίας τὸ προϊόν διαβιβάζεται εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν διὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ταπητουργικοῦ Ὁργανισμοῦ. δ) Ὁ Σύλλογος «Ἡ Ἀθηνά», συντηρῶν λαϊκὴν βιβλιοθήκην, περιλαμβάνουσαν περὶ τὰς 4.000 τόμων καὶ παρέχουσαν καὶ σχολικὰ βιβλία πρὸς μελέτην εἰς τοὺς ἀπόρους μαθητάς, Νυκτερινὴν σχολὴν ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ ἱερὰ μαθήματα διδάσκουσιν ὁ ἱεροκέρυς καὶ ὁ πρωτοσύγκελλος, καὶ Ἑπαγγελματικὴν νυκτερινὴν σχολὴν, εἰς ἣν φοιτῶσι περὶ τοὺς 40 ἑμποροῦπάλληλοι, δαπάναις δὲ τοῦ σεβ. μητροπολίτου κ. Ἰεζεκιήλ ὁ Σύλλογος ἀπέκτησεν ἤδη ἴδιον οἰκόμενον πρὸς ἀνέγερσιν ἀκινήτου μέλλοντος γὰρ στεγασθῇ πάντα τὰ τμήματα αὐτοῦ. ε) Ἐπ' ἴσης προνοίᾳ τοῦ σεβ. μητροπολίτου καθιερίσθη ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν του ἐκ τοῦ Γυμνασιάρχου Καρδίτσης καὶ τοῦ ἐπαρχιακοῦ μηχανικοῦ πρὸς περισυλλογὴν τῶν ἀρχαίων βυζαντινῶν κειμηλίων τῆς ἐπαρχίας καὶ κατάρτισιν τοπικοῦ βυζ. μουσείου, ἐκ τῶν περισυλλεγέντων δὲ τιμὰ μὲν ἐδωρήθησαν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Χρῖστ. Μουσεῖον, χειρόγραφοι δὲ τινες κώδικες εἰς τὸ Σπουδαστήριον τῆς Θεολογ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐνεργεῖα τοῦ σεβ. μητροπολίτου ἀνηγέρθησαν ἢ ἀπεπερατώθησαν 14 ναοὶ τῆς ἐπαρχίας, ὧν ὁ μητροπολιτικὸς τῆς Καρδίτσης ἀνεκέρυξε τὴν Α. Σ. Μ. Εὐεργέτην διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν δωρεάς του, ἐπ' ἴσης δὲ ἀνηγέρθησαν δύο μητροπολιτικά μέγαρα ἐν Καρδίττῃ καὶ Φαρσάλοις. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ λειτουργεῖ σωματεῖον τοῦ κλήρου αὐτῆς «Ἱερὸς Σύνδεσμος» οὗ τὰ μέλη, ἀνερχόμενα εἰς 215, συνέρχονται ἐτησίως ἐν τῇ ἱ. μητροπόλει εἰς γενικὴν συνέλευσιν, ἐκ τῆς ἀφορμῆς δὲ τῶν συγκεντρώσεων τούτων γίνεται πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τριήμερον εἰδικὴ διδασκαλία ὑπὸ τοῦ σεβ. μητροπολίτου καὶ ὑπὸ τοῦ πρωτοσυγγέλλου καὶ τοῦ ἱεροκέρυκος, τῶν ὁδοπορικῶν καταβαλλομένων εἰς τοὺς ἐκ τῶν ἐφημερίων ἀπορωτέρους ὑπὸ τοῦ σεβ. μητροπολίτου. Τὸ ἱερὸν κήρυγμα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ γίνεται διαψιλῶς ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ ἱεροκέρυκος καὶ τοῦ πρωτοσυγγέλλου, οὗ μόνον κατὰ τὰς πρωίας τῶν Κυριακῶν εἰς πάντας τοὺς ναοὺς τῆς Καρδίτσης, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἑσπέρας ἐκάστης Κυριακῆς, δις δὲ τῆς ἐβδομάδος γίνονται ἑσπεριναὶ θρησκευτικαὶ συγκεντρώσεις εὐσεβῶν χριστιανῶν ἐν αἰθούσῃ τοῦ μητροπολ. ναοῦ, καθ' ἣς διδάσκουσιν οἱ αὐτοὶ Συγκεντρώσεις ἐπ' ἴσης τῶν ἱερέων τῆς πρωτευούσης γίνονται κατὰ τὰ Σάββατα ἐν τῇ μητροπολιτικῇ μεγάρῳ, ἔνθα ὁ πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ ἱεροκέρυς ἐρημνεύουσιν εἰς αὐτοὺς τὰς εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περικοπὰς. Παρεκτός τῶν πρακτικῶν ποιμαντορικῶν μελημάτων του ὁ σεβ. κ. Ἰε-

ζεκιήλ ἀσχολεῖται καὶ εἰς ἐπιστημονικὰς μελέτας, καρπὸς δὲ τούτων εἶναι αἱ ἐκδόσεις διαφόρων ἀκολουθιῶν καὶ ἄλλα ποικίλα μελετήματα ἐν θεολογικοῖς καὶ ἐκκλησιαστικοῖς περιοδικοῖς καὶ κατ' ἴδιαν.

— Ἡ ἐν τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Θεσσαλονίκῃς φιλανθρωπικὴ καὶ κοινωνικὴ δράσις συντελεῖται ὑπὸ σπουδαίων φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων ἄλλοτε μὲν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐν τῇ μακεδονικῇ πρωτευούσῃ Ἑλληνικὴν ὀρθόδοξον Κοινότητα, ἀπὸ δὲ τοῦ 1928 εἰς εἰκοσιτετραμελὴ Ἀνωτέραν Ἑνοριακὴν Ἀντιπροσωπείαν τελευσάν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Γενναδίου. Τὰ ἐν λόγῳ ἱδρύματα εἶνε τὸ Θεαγένειον Νοσοκομεῖον, τὸ Παπᾶφειον Ὁρφανοτροφεῖον «Ὁ Μελιτεύς», τὸ Χαρίσειον Γηροκομεῖον, τὸ Ταμείον Πτωχῶν τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως καὶ τὸ Ταμείον Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας Θεσσαλονίκης. Ἐκαστον τούτων, ἀποτελοῦν αὐτοτελεῖς νομικὸν πρόσωπον, κέκτηται ἰδίαν περιουσίαν, διοικεῖται δὲ καὶ ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ ἰδίας ἐπιτροπῆς ἐκλεγομένης ὑπὸ τῆς Ἀνωτέρας Ἑνοριακῆς Ἀντιπροσωπείας. Τὸ Θεαγένειον Νοσοκομεῖον, ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Θεαγένους Χαρίση, νοσηλεύει καὶ περιθάλπει πάντα ἀσθενῆ Ἕλληνα ὀρθόδοξον κάτοικον Θεσσαλονίκης. Κατὰ τὸ παρελθὸν οικονομικὸν ἔτος ἐνοσηλεύθησαν 888 ἀσθενεῖς, αἱ ἐτήσια δ' αὐτοῦ δαπάναι ἀνῆλθον εἰς δρχ. 1,225,009 10. Τὸ Παπᾶφειον Ὁρφανοτροφεῖον ἰδρυθὲν ἀπὸ τοῦ Ἱω. Παπᾶφῃ, περιθάλπει δὲ καὶ ἐκπαιδεύει ὀρφανὰ πατρὸς ὄρφανα τέκνα ἑλλήνων ὀρθοδόξων καταγομένων ἐκ Θεσσαλονίκης. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οἱ ὀρφανοὶ τρέφοντο αὐτοῦ ἀνήρχοντο εἰς 160, ἐκπαιδευόμενοι ἐν τῇ δημοτ. σχολείῳ τοῦ Ὁρφανοτροφείου εἰς ὃ τυγχάνει προσηρημένη καὶ μία γυμνασιακὴ τάξις, ἐπαγγελματικῶς δὲ μορφούμενοι εἰς τὰ πέντε ἐργαστήρια τοῦ ἱδρύματος, ἦτοι τὸ ξυλουργεῖον, τὸ ξυλογλυφεῖον, τὸ ραφεῖον, τὸ ὑποδηματοποιεῖον καὶ τὸ σιδηρουργεῖον διὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐδαπανήθησαν δρχ. 1,424,621. Τὸ Χαρίσειον Γηροκομεῖον, ἰδρυθὲν δυνάμει τῆς διαθήκης τοῦ Δημ. Χαρίση, περιθάλπει τοὺς ἀπορωτέρους καὶ μᾶλλον ἀναξιοπαθοῦντας ἐκ τῶν γερόντων Θεσσαλονίκης ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ ἱδρυμα περιέθαλψε 42 τροφίμους δαπανῆσαν δρχ. 261,486. Τὸ δὲ Ταμείον Πτωχῶν, λειτουργοῦν ἀπὸ τοῦ 1912, σκοπεῖ τὴν παροχὴν ἐλεῶν καὶ βοηθημάτων εἰς ἔκτακτα καὶ τακτικὰ μηνιαῖα ἐπιδόματα πρὸς ἐνδεεῖς καὶ ἀπορφανισμένας οἰκογενείας τῆς Θεσσαλονίκης, πρὸς ξένους παρεπιδημοῦντας ἐν Θεσσίῃ ὁμοεθνεῖς δι' ἐπάνοδον εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ πρὸς φυλακισμένους, κατὰ τὰς μεγάλας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐορτάς. Πόρους τοῦ Ταμείου ἀποτελοῦσι τὰ ἐτήσια ἐπιδόματα τῶν ναῶν τῆς πόλεως, τὸ προϊόν τῶν καθ' ὅρισμένους ἐορτάς περιφερομένων ἐν τοῖς ναοῖς δίσκων, προαιρετικὸν τέλος ἐκ τῶν ἀδειῶν γάμων, συνδρομαὶ τῶν χριστιανῶν καὶ δωρεαὶ καὶ κληροδοτήματα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος αἱ δαπάναι τοῦ Ταμείου ἀνῆλθον εἰς δρχ. 121,116. Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ Ἀ. Ἐπιτροπὴ τοῦ Ταμείου Πτωχῶν προέβη εἰς τὴν ἰδρυσιν ταμείων πτωχῶν κατ' ἐνορίαν πρὸς βοήθειαν τῶν ἐν αὐταῖς ἐνδεῶν τὰ ταμεία ταῦτα διατελοῦσιν ἐν ἐξαρτήσει ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει κεντρικοῦ Ταμείου Πτωχῶν. Τέλος τὸ Ταμείον Ἐκπαιδ. Προνοίας εἰσπράξαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκ διαφόρων κληροδοτημάτων καὶ ἄλλων πόρων δρχ. 804,140. ἐδαπά-

νησε πρὸς πλήρωσιν διαφόρων ἀναγκῶν τῶν ἐν Θεσσαλονικῇ σχολείων ἐν ὧν δρχ. 1.252,388. Προνοία τοῦ σεβ. μητροπ. Θεσσαλονίκης κ. Γενναδίου ἐκδίδεται ἀπὸ δεκαεξαετίας ἀνελλιπῶς ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου τοῦ κλήρου τῆς μητροπόλεως θρησκευτικὸν περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Γρηγόριος ὁ Παλαμάς».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπιβραβεύουσα τὴν μακρὰν καὶ ἐξέχουσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διακονίαν τοῦ σεβ. μητροπολίτου Κυπρίου κ. Καλλινίκου προήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν πρωτόθρονον ἐπαρχίαν Καισαρείας.

—Τοῦ πρωτοσυγγελλεύοντος σεβ. μητροπ. Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου ἐκλεγέντος μητροπολίτου Χαλκηδόνος αἱ εὐθύναι τῆς Μ. Πρωτοσυγγελίας ἀνετέθησαν εἰς τὸν σεβ. μητροπ. Λαοδικείας κ. Ἱερόθεον.

—Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Καρῶν τοῦ Ἀγίου Ὅρους ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ πρώτου ἔτους τῆς λειτουργίας τῆς ἀνασυσταθείσης Ἀθωνιάδος Σχολῆς, ὅτι τὸ ἐφαρμοσθὲν ἐν αὐτῇ πρόγραμμα διδασκαλίας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, χάρις εἰς τὰς ἀόκνους προσπάθειας καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἁγιορειτῶν πατέρων, τῶν ἐφόρων τῆς σχολῆς, τῆς διευθύνσεως καὶ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς. Τὰ μαθήματα ὅτινα ἐδιδάχθησαν εἰς τὴν, ὡς εἴρηται, Σχολὴν κατὰ τὸ 1931—32 εἰς τὰς τέσσαρας τάξεις αὐτῆς—αἱ ἅλλαι τέσσαρες θὰ ἰδρυθοῦν ἐφεξῆς διαδοχικῶς—ἦσαν ἀνάλογα τῶν διδασκομένων εἰς τὰ δημόσια Γυμνάσια καὶ μάλιστα εἰς τὰς δημοσίας Ἱερατικὰς Σχολὰς. Ἐδιδάχθησαν δὲ ταῦτα κατὰ πρόγραμμα ἐκπαιδευτικῶς συστημάτων καὶ συγχρονισμένον ὑπὸ πτυχιούχων Καθηγητῶν τῆς Θεολογίας, τῆς Φιλολογίας, τῶν Μαθηματικῶν καὶ τῶν τεχνικῶν μαθημάτων. Τὰ θεολογικὰ ἐδίδασκον οἱ κ.κ. Γέρων Ἰωακείμ Ἰβηρίτης, ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Βλατάδων ἐν Θεσσαλονικῇ καὶ πτυχιούχος τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ ὁ κ. Εὐστάθιος Σταθόπουλος, πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὁ δεῦτερος ἐδίδασκε καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἀγίας καὶ Βασιλικῆς Γεωγραφίας τῆς Ἀγίας, Βασιλικῆς καὶ Γαλιτίας, καὶ τὰ Νεοελληνικὰ τῆς Ἀγίας καὶ Βασιλικῆς. Τὰ φιλολογικὰ ἐδίδασκον οἱ κ.κ. Γέρων Εὐλόγιος Κουρίλας Λαυριώτης καὶ Χρίστος Ἀδαμόπουλος ἀμφότεροι πτυχιούχοι τῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὰ Φυσικομαθηματικὰ καὶ Γεωπονικὰ ἐδίδασκε ὁ κ. Μιχαὴλ Ζαχαριάδης, πτυχιούχος τῆς Μαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Καὶ τέλος τὰ τεχνικὰ μετὰ τῶν Γαλλικῶν ἐδίδασκε ὁ κ. Κωνσταντῖνος Νονότας, πτυχιούχος τοῦ Ὁδείου καὶ τῆς Ζωγραφικῆς Σχολῆς Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν. Ἀπαντες οἱ ἀνωτέρω καθηγηταὶ ἐπεδείξαντο μεγίστην ἐπιμέλειαν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθήκον των, διεξήλθον δὲ ὁλόκληρον τὴν ὕλην τῶν μαθημάτων των μετὰ πλήρους εὐσυνειδησίας ὡς πρὸς τὴν κατάρτισιν τῶν μαθητῶν. Ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἐν γένει μορφωτικὴ ἐξέλιξις τῶν νεαρῶν ἁγιορειτῶν μαθητῶν ὑπῆρξε κατὰ κανόνα ἀρίστη ὅσοι καθηγεῖντο οὐ μόνον θεωρητικῶς, ἀλλὰ καὶ πρακτικῶς καὶ μάλιστα εἰς τὰ φυσιογνωστικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ περιεχομένου μαθήματα. Ἐκτὸς τῶν μαθημάτων, ὁ Ὁρθρος, ὁ Ἑσπερινός καὶ ἡ Λειτουργία ἦσαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Σχολῆς καὶ ἀπετέλουν τακτικὰ μελήματα τῶν μαθητῶν. Ἀλλὰ καὶ αἱ διαλέξεις, αἱ ψυχαγωγικαὶ ἀναπαύσεις καὶ αἱ ἐκδρομαὶ ἀπετέλουν ἀναπόσπαστα μέρη τοῦ ὅλου

ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος τῆς Ἀθωνιάδος.

—Κατ' εἰδήσεις ἡμῶν ἐξ Αὐστραλίας, τὸν σεβ. μητροπολίτην Αὐστραλίας κ. Τιμόθεον ἀφικόμενον τῇ 26 παρ. Ἰουλίου μετὰ τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸν ἀρχιμ. Νικοδήμου Ἀντωνίου εἰς τὴν αποτελοῦσαν τὸν πρῶτον σταθμὸν τῆς ἐπισκέψεώς του αὐστραλιανὴν πόλιν Πέρθη, ὁλόκληρον τὸ ἐν αὐτῇ ὁρθόδοξον ποίμνιον ὑπεδέχθη μετ' ἐνδείξεων πολλῆς εὐλαβείας καὶ τιμῆς. Ἀντιπροσωπεῖα 50μελὴς ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῇ τὸν ἱερέα τῆς ἑλληνικῆς παροικίας αἰδ. Μάνεσιν προσελθούσα εἰς τὸ ἐπίγειον Frimantle καὶ ἀνελθούσα ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου προσεφώνησε τὴν Α. Σ., μεθ' ἧς κατηνθύνθησαν οἱ πάντες εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Πέρθης, ἐνθα ὁ ἱερεὺς τῆς κοινότητος νικός, ὃν ἤδη ἀπὸ ὁρθρου βαθὺς εἶχε κατακλύσει ὁλόκληρος ἡ εὐσεβὴς παροικία μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ὑπὸ τὴν διδασκάλισσαν κ. Περιβαλάρη. Εἰσελθόντος τοῦ σεβ. Αὐστραλίας εἰς τὸν πανηγυρικῶς καταστάλιστον ναὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ τῶν λαβάρων τῶν διαφόρων ἑλληνικῶν σωματείων ἐψάλλη ὑπὸ χοροῦ ἐκ καλλιφῶνων ψαλτῶν ὁ πολυχρονισμός, ἐπηκολούθησαν δὲ προσλαλαίᾳ τοῦ ἐφημερίου, τοῦ γραμματέως τῆς Κοινότητος καὶ τῶν προέδρων τῶν φιλανθρωπικῶν σωματείων. Ἀπαντῶν ὁ σεβ. μητροπολίτης ἐν συγκινήσει βαθεῖς ἐξῆρε τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ εθνικὸν αἶσθημα τῶν ἐν τῇ ἀπομακρυσμένῃ ταύτῃ χώρᾳ εὐσεβῶν ὁμογενῶν ἀποδήμων καὶ συνέστησε νὰ θεραπεύσιν ἐπιμελῶς τὰ πάτρια ἐν τῇ ξένῃ, ἥτοι ἐμμονὴν ἐν τῇ θρησκείᾳ τῶν πατέρων καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν μητέρα πατρίδα. Ἐπηκολούθησε δεξιόσως ἐν τῷ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου οἴκῳ, ὅστις δι' ὅλης τῆς παραμονῆς τοῦ σεβ. Τιμοθέου ἐν Πέρθῃ εἶχεν ἀποβῇ τὸ κέντρον τῆς κινήσεως ἀπάσης τῆς παροικίας, παρελασάσης πρὸς τῆς Α. Σ., πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποῦν διοργανοῦντο παντοειδῆς ἑορταὶ καὶ πανηγυρικαὶ συγκεντρώσεις. Τὴν Α. Σ. ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου εἶχεν ὑπαντήσῃ καὶ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ ἐν Πέρθῃ ἐδρεύοντος ἀγγλοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς δυτικῆς Αὐστραλίας προσφωνήσασα αὐτὸν ἐκ προσώπου του καὶ διαβιβάσασα τὸν ἀσπασμὸν τοῦ ἀγγλοῦ ἀρχιερέως. Κατὰ τὴν πρῶτην ἀπὸ τῆς ἀφίξεως ἱεραρχίαν ἐν Πέρθῃ ἡ Α. Σ. θὰ ἐξεφώνει τὸν ἐνθρονιστῆρον αὐτῆς, θὰ παρέμενε δ' ἐπὶ εἰκοσαήμερον ἐν τῇ πόλει πρὸς θεραπείαν τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου του. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ αὐτοῦ ἀφίξει εἰς Αὐστραλίαν πᾶσαι ἐν τῇ χερσονήσῳ ὁρθόδοξοι ἑλληνικαὶ κοινότητες, οἱ ἐκατασταχοὶ ἱερατικῶς προϊστάμενοι, τὰ ἑλληνικὰ προξενεῖα καὶ πλείστοι πρόκριτοι ὁμογενεῖς ὑπέβαλλον τὰ σεβάσματα αὐτῶν πρὸς τὴν Α. Σ. διαδηλοῦντες τὴν χαρὰν των ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἡ Καθ' ἡ ἀναγράφει ἡ «Νέα Σιών», ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἤρξατο ἡ ἀνακαινιστικὴ αὐλὴ τῆς ἐν Βηθλεὲμ Βασιλικῆς ἀφοῦ πρότερον ἡ κυβέρνησις τοῦ τόπου συνεννοήθη μετὰ τῶν τριῶν ἐνδιαφερομένων ἐν τῇ Βασιλικῇ μοναστηρίων. Κατὰ τὴν ἐκκαθαίρεσιν τῆς αὐλῆς ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἄλλα πλακοστρώματα καὶ τεῖχη διευκρινίζοντα τὸ ἀρχικὸν σχέδιον αὐτῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου διεξάγει συνεννοήσεις μετὰ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλη-

σίας περί τοῦ ζητήματος τῆς συγκλήσεως τῆς ἱερᾶς συνόδου· συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικόν, δι' ἐπείγοντα προυδαια ἐκκλησιαστικά ζητήματα.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΣΙΝΑ

Ἡ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Πορφύριος κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ διατρίψας ἐν Ἀθήναις ἐπὶ ὀλίγας ἡμέρας ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον διὰ Κύπρου ἔνθα ἐπεθεώρησε τὰ ἐν τῇ νήσῳ σιναϊτικά μετόχια. Ἡ Α. Σ. ἔτυχεν ἐν Κύπρῳ θερμῆς δεξιώσεως ὑπὸ τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Κυρίλλου.

NEA BIBLIA

Robert de Flers (de l'Académie Française, Directeur du Figaro), *Le sentiment religieux et la Science. Enquête auprès des Membres de l'Académie des Sciences.* Éditions Spes—Paris 1928.—Μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ὁ διαπρεπὲς Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς καὶ διευθυντὴς τοῦ «Figaro» Robert de Flers εἶχε περατώσει μίαν ἔρευναν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας ἐπὶ τῶν σχέσεων τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης, τὰ πορίσματα τῆς ὁποίας ἐδημοσίευσεν ἐν συνεχείᾳ ἐν τῷ «Figaro». Αἱ ἀπαντήσεις τῶν ἐρωτηθέντων ἐπιστημόνων, πάντων ἀνηκόντων εἰς τὰς τάξεις τῶν μυστῶν τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἀναδημοσιευθεῖσαι εἰς κοινὸν τομίδιον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ de Flers, ἐμφανίζουσιν εἰς ἡμᾶς τὴν θέσιν τοῦ συγχρόνου μεταπολεμικοῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος ἀπέναντι τῆς θρησκείας. Τὸ εἰς τοὺς ἐπιστήμονας τεθὲν ἐρώτημα ἦτο· «ἡ ἐπιστήμη εἶνε ἀντίθετος πρὸς τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα»; Τὸ πρόβλημα εἶναι βεβαίως πολὺ παλαιὸν καὶ ἀνεκαθεν ἐπηρεάζοντο τὴν φιλοσοφοῦσαν διάνοιαν, ἀλλ' ἔνεκα τῆς σημερινῆς τοῦ ἐπικαιρότητος ἐμφανίζεται ὡς νέον, διότι διάφορα εἶνε καὶ ὁ βαθμὸς καὶ ἡ ἔκτασις τῆς ἀγωνίας τῆς μεταπολεμικῆς ἰδίᾳ ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία παρίσταται θεατὴς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ δύο ἀντιθέτων ρευμάτων, ἥτοι τὸ μὲν τοῦ ἀκατασκέτου νόστου τοῦ συγχρόνου εὐρωπαϊοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν Πηγὴν τοῦ παντός, πρὸς τὸν Δημιουργόν-Πατέρα τὸν ζωοποιούντα, τὸν στηρίζοντα, τὸν σώζοντα καὶ παραμυθούμενον, τὸ δὲ τῆς ἀρνήσεως καὶ τοῦ μίσους τοῦ κομμουνιστοῦ-ὕλιστου τῆς συγχρόνου Σκυθίας, τοῦ θραύοντος πάντα δεσμόν πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ προσπαθοῦντος νὰ ἐκσπάσῃ ἀπὸ ῥίζης καὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀνθρώπινον γνῶρισμα, τὸ συναίσθημα τὸ θρησκευτικόν. Ἐκ τῶν ἐρωτηθέντων 88 ἀκαδημαϊκῶν μαθηματικῶν, ἀγρονόμων, χημικῶν, γεωπόνων, ἱατρῶν, φυσικῶν, γεωλόγων, βιολόγων, μετεωρολόγων, ζωολόγων, βοτανικῶν, μηχανικῶν, ναυτικῶν, μεταλλειολόγων, φυσιολόγων κτλ. μόνον 18 δὲν ἀπήντησαν, «εἴτε διότι δὲν ἠθέλησαν, εἴτε διὰ λόγους ἀπουσίας ἢ ἀσθενείας». Πάντες δ' οἱ ἀπαντήσαντες συμφώνησαν εἰς τοῦτο: ὅτι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα εἶνε θεμελιώδης καὶ οὐσιαστικὴ ἐκδήλωσις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὅτι ζήτημα χρεωκοπίας τῆς θρησκείας ἢ «χρεωκοπίας τῆς ἐπιστήμης» δὲν τίθεται πλέον σήμερον, ὅτι ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ θρησκεία εἶνε διάφοροι ἀλλήλων σφαῖραι καὶ ὅτι, κατ' ἀκολουθίαν, ἡ ἐπιστήμη δὲν παρέσχε ποτὲ οὐδὲ δύναται νὰ παράσχῃ ἄξιον λόγου ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς θρησκείας, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ἀποφανθῇ ὑπὲρ αὐτῆς. Τὸ βιβλίον μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν ἐλληνικὴν ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Μεταλληνοῦ διδάκτορος τῶν Μαθηματικῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Μία πολὺμικτος ἔρευνα». Ἡ Γαλ-

λικὴ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν περὶ τῆς σχέσεως θρησκείας καὶ ἐπιστήμης», ἐξεδόθη δὲ ὑπὸ τοῦ Ὁμίλου «Ἀνακοινώσεων καὶ συζητήσεων» (ἀριθ. 1), συνιστῶμεν δὲ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ἐκθύμως εἰς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους περὶ τοῦ προβλήματος τῶν σχέσεων τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ ἐξ Ἀγκύρας, μετὰ προλεγομένων, ἐπιμελεία τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Γεζεκιήλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Ἀθήναι, τύποις «Φοῖνικος» 1932.—Ἡ ἀκολουθία αὕτη εὐρεθεῖσα ἐν χειρογράφῳ ἐν τῇ κομοπόλει Ρεντίνα ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν ἐξακριβωσιν τοῦ σεβ. ἐκδότου, συμπλήρωμα τῆς ἐν τῷ Μηναίῳ ἀκολουθίας τοῦ ἐξ Ἀγκύρας ἁγ. Βασιλείου (22 Μαρτίου). Ὁ σεβ. Γεζεκιήλ ὑποθέτει ὅτι ὁ συνθέτης αὐτῆς εἶνε ἴσως ὁ ἐκ Φουρνᾶ καὶ ἐξ ἄλλων ὁμοίων ἐργῶν γνωστός Γιωσήφ Ἀρχιμανδρίτης τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας. Συστάσει τοῦ σεβ. τὴν ἐκδοσιν ἀνέλαβεν ἡ ἐνοριακὴ ἐπιτροπὴ τοῦ ἐν Ρεντίνῃ ναοῦ τοῦ ἁγ. Γεωργίου, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἄλλοτε ἐσώζετο παρὰ τὴν κομποπολὶν ἡ μονὴ Ρεντίνης τοῦ ἁγ. Βασιλείου, ἥδη διαλελυμένη μὲν, ἀλλὰ περιλαμβανούσα ἄξιον πάσης προσοχῆς ναὸν διὰ τὰς ἐν αὐτῷ σπουδαίας ὁμοιογραφίας καὶ φορητὰς εἰκόνας, ὡς καὶ τοιαυτὰς παρεκκλήσιας, ἐπ' ἱσῆς καλλιτεχνικῶς ἀγιογραφημένας. Ἐν τῇ αὐτῇ τῆς. Ἡ ἀκολουθία ἐξεδόθη μετὰ περισσῆς φιλοκαλίας.

Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Παπαγεωργίου Ἱεροκήρυκος Ἀττικῆς, Ὁ Ἱερεὺς ἐν τῷ ναῷ. Εἰσήγησις ἀνάγιον τοῦ Ἀ' συνεδρίου τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου τῆς ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ἀθήναι, τύποις «Φοῖνικος» 1932.—Ἐν τῇ εἰσηγήσει αὕτῃ ὁ σ. ἐξετάζει τὸν ἱερέα ὡς τελειουργόν, ὁγιστὴν καὶ διδάσκαλον μετὰ πλήρους γνώσεως τῶν σημερινῶν ἐλλείψεων καὶ τοῦ τρόπου τῆς θεραπείας αὐτῶν.

Νικηφόρου μοναχοῦ φιλοθεϊτου, Νέον Μουσικὸν Ἑγκόλπιον Παννυχὸς τοῦ Ἀθωῶ περιέχον ἅπασαν τὴν ἀκολουθίαν τῆς λειτουργίας. Τόμος τρίτος. Θεσσαλονίκη, Τύποις Ν. Νικολαΐδου 1932.—Εἰς τὸ Ἑγκόλπιον τοῦτο, διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὁποίου προὑπολογίζεται καὶ δ' τόμος, ὁ μοναστροφὴς ἐκδότης περιέλαβε πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν θεϊὰν λειτουργίαν ἱερὰ ὄσματα, συνδέται τῶν ὁποίων ἐγένοντο οἱ ἀρίστοι τῶν παρ' ἡμῖν παλαιῶν καὶ νεωτέρων μουσουργῶν, ἐν μεγάλῃ ποικιλίᾳ. Τοῦτου ἔνεκα συνιστῶμεν τὸ ἔργον πρὸς τοὺς ἐκασταχοῦ ἱεροψάλτας καὶ ἐν γένει πρὸς πάντας τοὺς ἐραστὰς τῆς ὁραίας ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς.

Πρεσβυτέρου **Ἑμμ. Γ. Μυτιληναίου**, Ἐξελεξάμενη παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου... Ἀθήναι, ἐκδοσις Φωνῆς Κυρίου 1932.—Ἐν τῷ τεύχει τούτῳ περιελήφθησαν ἡ προσφωνήσις τοῦ αἰδес. κ. Μυτιληναίου ἐπὶ τῇ εἰς διάκονον χειροτονίᾳ του καὶ ὁ ἐπὶ τῇ εἰς πρεσβύτερον χειροτονίᾳ του λόγος, ρηθεὶς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ρίζαρίου Σχολῆς ἱεροσυνοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

Λαϊκὸν Συσσίτιον Καβάλλας Ἀπολογισμὸς διαχειρίσεως καὶ πεπραγμένων: 17 Δεκ. 1931—27 Μαρτίου 1932.—Τὸ τεύχος τοῦτο περιέχει εἰς 4 κεφάλαια τὸν κατὰ τὸ σήμερον τοῦτο χρονικὸν διάστημα ἀπολογισμὸν τῆς λειτουργίας τοῦ ἐν Καβάλλᾳ Λαϊκοῦ Συσσίου ἐν πᾶσι παραδειγματικῆς σαφηνείας, τάξεως καὶ λεπτομερείας ἁλίων πάσης ἐξάρσεως. Τὸ σύνολον τῆς διαχειρίσεως εἶχεν ἀνέλθει εἰς 1.184,787.40.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ιερά Έπισκοπή Πέτρας (Κρήτης).

Η ιερά Έπισκοπή Πέτρας προσκαλεί τους βουλομένους και έχοντας τὰ ὑπο τοῦ νόμου 5148 ἄρθρ. 78 ὁριζόμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσος τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον αὐτῆς τὰ ἀπαιτούμενα ἔγγραφα (ἄρθρον 80), προκειμένου νὰ διεγεργῇ ἀναγκήνους ὑποψηφίου ιερέως, πρὸς πλήρωσιν δι' ἐκλογῆς τακτικῶν ἡφημερίων τῆς ἐνορίας Μέσα Ποταμῶν Λασιθίου. Ἐν Νεαπόλει τῇ 28 Αὐγούστου 1932. (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Πέτρας)

Ιερά Μητρόπολις Μυτιλήνης.

Ἡ ιερά μητρόπολις Μυτιλήνης συμφωνῶς τῷ ἄρθρῳ 78 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5148 καλεῖ τους έχοντας τὰ ἐκ τοῦ προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ θέσωσιν ὑποψηφιότητα διὰ τὴν χρεύσασαν τοῦ ἡφημερίου τῆς Κοινότητος Λουτρῶν, ὅπως ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα ἔγγραφα εἰς τὸ Γραφεῖον αὐτῆς μέχρι τῆς 10 προσεχούσης Σεπτεμβρίου Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Αὐγούστου 1932. + ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος.

Ιερά Μητρόπολις Ἀργεῖς.

Ἐχόντες δι' ὅψει τὰ ἄρθρα 78 καὶ 80 τοῦ ἀπὸ 6 Σεβρίου 1931 διατάγματος περὶ κωδικοποιήσεως τῶν περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἡφημερίων καὶ περὶ ΤΑΚΕ ἰσχυροσθῶν διατάξεων καὶ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ νόμου 5439 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἄνω διατάγματος, καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ὁργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἡφημερίων τῶν ἐν Ἀργεῖ ναῶν 1) τῶν Εἰσδορίων τῆς Θεοτόκου καὶ 2) τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ὅριζομεν δι' αὐτὰς ὑποβολὴν τῶν σχετικῶν αἰτήσεων τῶν ὑποψηφίων μετὰ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 80 ἄνω Διατάγματος πιστοποιητικῶν προθεσμίαν μέχρι τῆς 30ης Σεπτεμβρίου 1932. Ταῖς ἀμφοτέρωσιν τὰς θέσεις ἀπαιτούμενα προσόντα εἶναι πτυχίον Θεολογίας. Ἐν Ἀργεῖ τῇ 1η Σεπτεμβρίου 1932 + ὁ Ἀργεῖς Σπυρίδων.

Ιερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν δι' ἐκλογῆς τῆς κενῆς θέσεως ἡφημερίου τοῦ χωρίου Σκεπαρίου τῆς Μητροπόλεως προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους, κεντημένους δι' τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, νὰ μέχρι τῆς 24 Σεπτεμβρίου ὁ 8, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά πιστοποιητικά. Ἐν Τρίκκῃ τῇ 24 Αὐγούστου 1932 + ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Πολύκαρπος.

— Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν δι' ἐκλογῆς τῶν κενῶν θέσεων ἡφημερίων τῶν χωρίων Κρυτσάδων, Παλαιοπύργου (πρ. Ζαβλαίνων) καὶ Περιοδοράχης (πρ. Κατιδίου) τῆς Μητροπόλεως ἡμῶν προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεντημένους δι' τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, νὰ μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου ὁ 8, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά πιστοποιητικά. Ἐν Τρίκκῃ τῇ 30 Αὐγούστου 1932. + ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Πολύκαρπος.

Ι. Μητρόπολις Καρδαμύλων

Κενωθείσης τῆς θέσεως ἡφημερίου τοῦ ἐν χωρίῳ Πιτυφίου ναοῦ «Ἁγίου Γεωργίου», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεντημένους τὰ διὰ τοῦ Νομ. 5148 προβλεπόμενα προσόντα ὅπως μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1932 ὑποβάλωσιν εἰς τὴν ἱεράν ἡμῶν Μητρόπολιν τὰς αἰτήσεις αὐτῶν μετ' ὅλων τῶν δικαιολογητικῶν καὶ ἀποδεικτικῶν στοιχείων. Ἐν Καρδαμύλῳ τῇ 15 Αὐγούστου 1932 Ὁ Ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος Οἰκονόμος Ἰωάννης Τσαγκαρῆς.

Ι. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Κατὰ τὰς καίμενας διατάξεις τῶν νόμων 5148 καὶ 5439 περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἡφημερίων, καλοῦνται οἱ βουλομένοι καὶ έχοντες τὰ νόμιμα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ἡφημερικῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφύτου Ἠλίου τοῦ χωρίου Ἀναύρας (τέως Κατιάτας) ὅπως

ἐντὸς 40 ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον προσέλθωσιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον καὶ υποβάλωσι τὰ δικαιολογητικά τῶν ἔγγραφα, τὰ ἐμφαίνοντα τὰ προσόντα αὐτῶν, καθ' ὅσον τῇ ἐπομένῃ γενήσεται ἡ ἀνακήρυσιν τῶν προσοντούχων ὑποψηφίων. Ἐν Λαρίᾳ τῇ 13η Αὐγούστου 1932 (Ἐκ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου)

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ τοπικὸν συμβούλιον Ο.Α.Ε.Π. τῆς ἱ. μητροπόλεως Κίτρους διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποίησεως, ἐνεργηθησομένην δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν 1) τὸ ἐν Κατερίνῃ καὶ τῇ συνοικίᾳ Ἁγίας Ἀναλήψεως, παρὰ τὸ Ἀ' Σχολεῖον διώροφον οἰκίημα Μετόχιον· καὶ 2) ὁ παρὰ τὸν ποταμὸν Μαυρονέρι ἐν τῇ θέσει Παληογέφυρα Κατερίνης ἀγρὸς 93,6 στρεμμάτων τῆς ἱ. μονῆς ἁγίου Διονυσίου βάσει τῶν ὁρῶν τῆς δι' ἀριθ. 434 διακηρύξεως τοῦ Τοπικοῦ Συμβουλίου Ο.Α.Ε.Π. τῆς ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Κατερίνῃ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τῆν 24ν Ὀκτωβρίου 1932 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, τῶν τυχόν σχεδιογραμμάτων καὶ λοιπῶν ὁρῶν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἰκείῳ Ὑπ.ματι τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Ἐν Κατερίνῃ τῇ 20 Αὐγούστου 1932 Ὁ Πρόεδρος + Ὁ Κίτρους Παρθένιος.

Τὸ τοπικὸν συμβούλιον Ο.Α.Ε.Π. τῆς ἱ. μητροπόλεως Χαλκίδος διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποίησεως ἐνεργηθησομένην δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν ἡ νησίς Τσουγκρά τῆς ἐν Σκιάθῳ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ βάσει τῶν ὁρῶν τῆς δι' ἀριθ. 185 1932 διακηρύξεως τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου Ο.Α.Ε.Π. τῆς ἱ. μητροπόλεως Χαλκίδος καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Χαλκίδι εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1932 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, τῶν τυχόν σχεδιογραμμάτων καὶ λοιπῶν ὁρῶν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἰκείῳ Ὑπ.ματι τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Ὁ Πρόεδρος α.α. Ὁ Προπομπὴ καλλος Ἀρχιμ. Β. Κωνσταντῖνον.

Τὸ τοπικὸν συμβούλιον Ο.Α.Ε.Π. τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Γρεβενῶν διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποίησεως ἐνεργηθησομένην δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν οἱ ἐν ταῖς θέσεσι «Κόμα, Ραβινῇ, Μπουζῆ, Καγκέλια, Παπαδήμου, Μπουζῆ Δέσις, Σμεῖξη, Τηγομαῖοι, Ριαχόβη, Βρωτομάνη, Καρού, Παπαδονίση, Σουλὰδικα, Φαϊκόλι, Πετρωῶ, Στενοῦρα καὶ Ἀμπελί» κείμενοι ἀγροί, τῆς ἱ. μονῆς Σπηλαίου (ἁγ. Νικόνορος) βάσει τῶν ὁρῶν τῆς δι' ἀριθ. 285 διακηρύξεως τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου Ο.Α.Ε.Π. τῆς ἱ. μητροπόλεως Γρεβενῶν καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Σπηλαίῳ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τῆν 9ην Ὀκτωβρίου 1932 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, τῶν τυχόν σχεδιογραμμάτων καὶ λοιπῶν ὁρῶν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἰκείῳ Ὑπ.ματι τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Γρεβενά τῇ 2 Σεβρίου 1932. + Ὁ Γρεβενῶν Νικόλαος.

Τὰ πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν» εὐρήσκατα δεῖν νὰ διευθύνωνται Περιοδικῶν «Ἐκκλησία». Γραφεῖα ἱ. Συνόδου. Πᾶσα δι' ἐπιστολὴ ἀφορῶσα εἰς τὴν σύνταξιν δεῖν νὰ διευθύνηται. Γραφεῖα «Ἐκκλησίας», Ἀρχιεπισκοπὴν.